

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 42 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; novice, poslane, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Iz krize v krizo.

Zdi se, da je skrajna napetost, ki je vladala zadnje čase v našem političnem življenju, nekoliko popustila. Včeraj je bil namreč sklenjen med nacionalnim blokom in odstopivšo vlado nekak formalni sporazum, ki pa ne pomeni rešitve sedanje krize, marveč predstavlja začasno formulo, čije namen je bil preprečiti razpust parlamenta in razpis novih volitev. Davidovičev blok se je tekle voda v grlo. Krona je sklenila zastaviti vso svojo avtoriteto, da se razčisti atmosfera, ki že dolgo teži javno življenje in onemogoča redno parlamentarno delo. Tri mesece je čakal drugi ustavni faktor in z njim vsa jugoslovenska javnost, da se obljube blokašev glede sporazuma med Srbi in Hrvatimi uresniči, da pokaže HRSS svoje karte in pove jasno, kakšni so njeni cilji. Ali to pričakovanje je bilo zaman, ker je Radić opetovano izjavil, da si sporazuma, kakor ga zahteva jugoslovenski unitarizem na podlagi in v okviru vidovdanske ustave, sploh ne želi. Zato je moralno priti do pritiska, ki je vplival na blokaške politike tako, da so se začasno nekoliko umaknili in prepustili predsedstvo narodne skupščine radikalom.

S tem je momentano napetost krize ublažena, ker se je z velikim naporom vendarle posrečilo odpreti redno zasedanje narodne skupščine. Značilna in za nadaljni razvoj dogodkov važna okolnost je izvolitev dr. Mačka (HRSS) in dr. Hohnjca (SLS) za podpredsednika skupščine. Krona in nacionalni blok, ki sta glede temeljnih smernic naše državne politike edina, sta ponovno dokazala dobro voljo in pripravljenost storiti vse, da se razvnete politične strasti pomirje vsaj toliko, da bi direktno ne ogrožale državnega edinstva. Zdej je na blokaših, da slede temu vzgledu in pokažejo s svoje strani dobro voljo glede končne ureditve našega notranjega življenja.

Toda iz dosedanje prakse lahko sklepamo, da ostanejo vsi poizkusi ustvariti iz centrifugalnih elementov bazo za sporazum brezuspešni. V znamenju Radićevega sovjetskega republikanizma in klerikalno-muslimanskega federalizma je narodni sporazum nemogoč. Zato smo mnenja, da se tudi s sedanjim kombinacijo naša državna kriza ni pomaknila niti za korak dalje. Krona je pristala na Davidovičev predlog glede reaktiviranja njegove vlade pod pogojem, da mora koncentracija razčistiti vprašanje sporazuma in da mora dati reaktivirana vlada garancije glede pojavov, ki so povzročili ostavko vojnega ministra Hadžića. Z drugimi besedami, ožji federalistični blok mora pritisniti na Radića, da pove jasno, kaj je s hrvatsko človečansko republiko in da opusti svojo revolucionarno agitacijo med kmetskimi ljudstvom in vojaštvom. Še bolj precizirani so pogoji Ljube Jovanovića, ki zahteva, da Radićevci ne stopijo v vlado, dokler se HRSS ne odreče zvez z Moskvo in drugimi zunanji činitelji, ki ogrožajo obstanek enotne Jugoslavije. Radić stoji torej pred alternativo: ali napraviti križ čez preteklost in opustiti razdiralno politiko, ki vodi v nelzbežni razpad države, ali pa izsiliti od krone korak, ki bi muino zahteval razpust parlamenta in nove volitve. Dogodki so se vrstili zadnje dni s tako naglico in odločitve je prišla tako nepričakovano, da se Radić ni mogel odločiti ne za eno ne za drugo alternativo. Zato je privolil v izvolitev svojega zastopnika za podpredsednika narodne skupščine, da pridobi na času, zlasti pa, da prepreči volilno vlado nacionalnega bloka. Radiću gre slejkoprej samo zato, da pridobi čim več časa za svojo republikansko akcijo. Abstinencija politika in politična napetost mu je dobrodošla, ker lahko nemoteno ribari v kalnem in organizira odpor proti Beogradu. Če bi sprejel pogoje, ki mu jih stavlja krona in nacionalni blok, bi bil kot hrvatski tribun onemogočen, ker je pognalo njegovo hujskanje na Hrvatskem tako globoke korenine, da je v sedanjem momentu skoraj nemogoče retirirati. Dogodki se bodo razvijali od slej v znamenju poostrene borbe med pristaši jugoslovenskega unitarizma in

Vlada Ljube Davidovića še vedno v demisiji.

Ljuba Jovanović vrnil mandat za sestavo koncentracijske vlade. — Vlada Ljube Davidovića ni bila reaktivirana. — Pomirjenje duhov.

— Beograd, 21. oktobra. (Izv.) Politika zgodovina kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ne pozna tako napete in nervozne ministrske krize, kakor je sedanja. Zadnja dva dneva so se pojavili burni momenti, vseh parlamentarcev se je lotila neka nervoznost in sploh vse politično življenje se je osredotočilo na odločilno borbo. Dogodki so se od ure do ure bolj in bolj komplicirali, razpoloženje v skupščini se je menjalo vsake pol ure in vrstilo so se dogodki tako bliskovito, kakor v kinu. V resnici marsikatera skupina ni bila o pravem položaju točno informirana. Vse to je vladalo tako do snoči 21., ko so se končale volitve skupščinskega predsednika.

Za te volitve je vladalo v političnih krogih največje zanimanje, ker se je po njih lahko ugotovilo, v koliko je bil dosežen kompromis med radikali in vladinovi. Kompromis ni bil popoln, in tudi ne v onem smislu, kakor so to zahtevali radikali. Rezultat volitev je radikalne kroge zelo ozlovoljil in niso izključena presenečenja v prihodnjih dneh. Res je bil za skupščinskega predsednika izvoljen radikal, toda v predsedstvu samem fungirajo samo člani vladinega bloka.

Ker je bil Ljuba Jovanović izvoljen za predsednika skupščine, je snoči vrnil Nj. Vel. kralju poverjeni mu mandat za sestavo koncentracijske vlade.

Druga značilna okolnost je ta, da vlada Ljube Davidovića ni bila reaktivirana, kakor so to snoči javljali, mar-

več se še vedno nahaja in statu demisionis.

Danes dopoldne se nadaljujejo pogajanja za sestavo koncentracijske vlade. Po končanih volitvah skupščinskega predsedstva je že bilo v narodni skupščini opažati pomirjenje duhov, danes zjutraj politična javnost že bolj trezno in mirno presoja razvoj dogodkov. Vsi so prepričani, da bodo vodilni faktori imeli sedaj dovolj časa mirno in prevdarno razpravljati o načinu rešitve vladne in politične krize, ker sedaj ne obstoja nikak imperativen moment, ki bi silil merodajne faktorje na pospešitev rešitve krize. Pogajanja se bodo gotovo zelo zavlekla in je režimovcem mnogo lažje na tem, da pride na času in terenu.

Čujejo pa se danes tudi še glasovi, da ideja volilne vlade še vedno ni propadla, čeprav je bilo včeraj že izvršeno dejstvo.

Danes je opažati na vsej črti neko olajšanje. Razvoj dogodkov je prisilil kralja, da je napel vse svoje sile zato, da se definitivno reši politična kriza. Kralj je dva dni neprestano vodil posvetovanja s parlamentarci in politiki. V najučinkovitejših momentih je pokazal svoje državniške sposobnosti ter je odvrnil veliko nevarnost, ki je pretela našo državo. Čeprav vse težkoče še niso odstranjene, se lahko zanašamo, da odločnosti in dobri volji krone uspe, da se tudi te težkoče odstranijo in da krone naša država na pot mirnega napredka in konsolidacije države.

Otvoritev narodne skupščine.

Ljuba Jovanović izvoljen za skupščinskega predsednika. — Ostali člani predsedstva pristaši režimovcev. — Dr. Maček za teorijo o treh narodih.

— Beograd, 21. oktobra. (Izv.) Na dvoru so bila včeraj ves dan posvetovanja krone z vodilnimi politiki. Povsod je bilo vse napeto. V skupščini in na dvoru so se vršila dolgotrajna posvetovanja. Vladini krogi so napeli vse sile in porabili vsa sredstva, da bi dosegli svoj namen, t. j. v glavnem, da preprečijo volilni mandat. Splošno mnenje vlada danes, da so imeli zadnji ukazi v glavnem za cilj, pritisniti na vladine stranke, ki so do včeraj dopoldne kategorično odklanjale koncentracijsko vlado z Ljubo Jovanovićem na čelu. Imperativno pa je tudi otvoritev rednega jesenskega zasedanja narodne skupščine silila vse odločujoče faktorje k hitri odločitvi.

V narodni skupščini so bili poslanci posamičnih parlamentarnih skupin zbrani tja do 13.30. Ko so uvideli, da ni nikakega pozitivnega uspeha, so se začeli razhajati. Popoldne se je narodna skupščina spremenila v prav živahno torišče. V velikem številu so popoldne prihajali poslanci ter nervozno čakali na končno otvoritev skupščine.

Kmalu po 18. so se začeli zbirati v razpravni dvorani poslanci HRSS, Davidovičevi demokrati, muslimani, kler-

federalistično-republikanske ideje, čije glavni predstavitelj je Radić.

Davidovičeva vlada, ki je še vedno v stanju demisije, bi morala v najkrajšem času izvesti koncentracijo in pripraviti teren za sporazum. To naloge je reševala brezuspešno tri mesece in ji tudi zdaj ne bo kos, ker se ji ne bo posrečilo pridobiti Radića za lojalno politiko v smislu državnega edinstva. Naša kriza že davno ni več parlamentarnega značaja. Zdej vidimo bolj kakor kadarkoli poprej, da gre za usodo države kot politične in gospodarske celote. Zato smo prepričani, da vodi sedanja pot iz krize v krizo k edinemu izhodu — k apelu na jugoslovenski narod, ki se bo moral prej ali slej odločiti, ali hoče živeti v skupni državi ali ne. Krize se bodo ponavljale dotlej, dokler Srbi, Hrvati in Slovenci z volilnimi krogicami ne odločijo, kako si zamišljajo nadaljnje življenje.

vsedel prvi podpredsednik dr. Maček, na levo pa dr. Hohnjec. To je bil interesanten moment. Pristaši vladinega bloka so začeli ploskati in vzklikati: »Živeli! Živeli!« Nasprotno je opozicija vzklikala: »Naj čujemo dr. Mačka!« »Radićevci govori!«

Podpredsednik dr. Maček se je v resnici dvignil ter dajal znamenje, da se hoče kratko zahvaliti. Dr. Maček je izjavil:

»Gospodje narodni poslanci! Zahvaljujoč se vam na zaupanju, ki ste mi je izkazali s to izvolitvijo, vam obljubljam, da se hočem z vsemi silami potruditi — (Radikali so začeli pri tem vzklikati: Živel kralj, živila domovina!) — hočem se potruditi, da pride do pravega izraza volje naroda srbskega, hrvatskega in slovenskega. (Posl. Vukosavljević (sam. demokrat. »I jugoslovenskega!«) in pride enkrat do popolnega pomirjenja in do sporazuma vseh treh narodov. (Vladine stranke so začele ploskati in klicati: »Živel, živel, živel!« Radikali so molčali, samostojni demokratje pa so klicali: »Torej trije narodi!«)

Govoril je še drugi podpredsednik dr. Hohnjec, na kar je bila seja ob 21.30 zaključena. Prihodnja seja je določena za jutri ob 10. dopoldne z dnevnim redom: Volitev finančnega odbora.

Včerašnja seja je bila v toliko zanimiva, ker je prvič spregovoril v skupščini zastopnik HRSS, ki je v svoji oficijelni izjavi naglašal teorijo treh narodov. Radikali z volitvami niso zadovoljni, ker niso vladinovi pristupili nobenega radikala v tajništvo narodne skupščine.

Danes dopoldne se po parlamentarnih običajih novoizvoljeno skupščinsko predsedništvo predstavi v posebni avdienci Nj. Vel. kralju. Danes bo prvič, da pride na dvor republikanski radićevci dr. Maček. Politične kroge zelo zanima ta avdiencia dr. Mačka, ki mora po parlamentarnih običajih oditi h kralju.

Konfiskacija „Politike“ in „Vremena“ razveljavljena.

Ogorčenost beogradskega tiska. — Vlada mora Radića obtožiti.

— Beograd, 21. oktobra. (Izv.) Kor smo že včeraj poročali, je beogradska mestna uprava kot izvršilen organ notranjega ministra zaplenila »Politiko« in »Vreme« radi Radićevega govora v Dolnji Stubici. Oba lista sta se takoj v smislu srbskega tiskovnega zakona radi konfiskacije pritožila na beogradsko sodišče I. stopnje, ki je takoj razpravljalo o konfiskaciji. Sodišče je odredbo notranjega ministra kot protizakonito razveljavilo in s tem obenem razveljavilo zaplenbo obeh listov.

Današnja »Politika« v daljšem članku, oziroma izjavi z vsa odločnostjo in strogostjo kritizira postopanje notranjega ministra. »Politika«, ki izhaja že 20 let, je včeraj prvič doživela, da je bila zaplenjena. Organi, ki so izvršili zaplenitev, so navajali za razlog zaplenitve to, ker je priobčila stenogram Radićevega govora v Dolnji Stubici. Takoj danes je sodišče razveljavilo zaplenitev. »Politika« konstatira, da je Stjepan Radić imel svoboden govor na javnem zboru pred 10.000 ljudmi v prisotnosti organa politične oblasti, ki je Radiću mirno sporočila, da lahko svobodno govori. »Politika« pravi tudi, da se ni smelo istega govora, ki se je svobodno govoril v Dolnji Stubici, v Beogradu svobodno objaviti, marveč so ga zaplenili.

»Politika« končno izraža začudenje, zakaj ne preganja politična oblast Stjepana Radića, ki je imel ta govor, dočim preganja one, ki so govor zabeležili.

Še ostrejša napada notranjega ministra Nastasa Petrovića radikalno »Vreme«, ki je bilo tudi zaplenjeno, a je sodišče na pritožbo uredništva zaplenitev dvignilo. List konstatira, da je bil zaplenjen radi govora Stjepana Radića, ki je vseboval mnogo žalitev kraljeve osebe. Uredništvu se zdi zelo čudno, da notranji minister dopusti po

svojih organih, da Stjepan Radić na zborovanju pred 10.000 ljudmi psuje in žali kralja, preganja pa tiste, ki so prinesli ta govor. Če se smatra za nedopustno objaviti tak govor, bilo bi še manj dopustno dovoliti Stjepanu Radiću tak govor. Stjepanu Radiću je nekaj dovoljenega, kar se ne sme med srbskim narodom povedati. List konstatira, da je notranji minister skušal z zaplenitvijo preprečiti, da bi se srbski del našega naroda točno upoznal z izjavami voditelja hrvatskih republikancev, ki jih je podal ravno v trenutku, ko je šlo za rešitev ministrske krize. Notranji minister ni ničesar ukrenil proti Stjepanu Radiću radi njegovega govora, zaplenil pa je list, ki je obvestil srbsko javnost o destruktivni akciji Stjepana Radića. »Vreme« končno zahteva, da notranji minister uvede proti Stjepanu Radiću po zakonu predpisano postopanje.

FRANCOZI IZROČAJO NEMŠKE ŽELEZNICE.

— Dortmund, 20. oktobra. (Izv.) V smislu Dawesovega načrta je vodstvo francosko-belgijske železniške uprave danes izročilo nemške železnice v dortmundski cono novi nemški družbi državnih železnic.

Borzna poročila. Ljubljanska borza.

LESNI TRG:

Trami 3/3, 3/4, 4/4, od 5 m naprej, zdravo merkantilno blago, fco. meja, denar 400; trami 4/5, 5/6, 5/7, od 5 m naprej, zdravo merk. blago, fco. meja, denar 396; deske III. 15, 20, 25, 30, 40, 50 mm, fco. meja, denar 510; bukovi plohi, neparijeni, I. II., mont. obrobljeni na živ rob, 27, 38, 50, 60, 70, 80 mm, od 2 m naprej, od 13 cm širine naprej, fco. meja, blago 935; bukova drva, obrobljena, suha, fco. Ljubljana, 10 vagonov, denar 22.50, blago 24, zaključki 22.50; ogle, Ia, vilano, fco. meja, denar 115.

ŽITNI TRG

Pšenica domača, fco. Ljubljana: denar 380; pšenica bačka, par. Ljubljana: blago 430; koruza bačka, par. Ljubljana: blago 335; oves bački, par. Ljubljana: blago 320; fižol ribničan, orig. fco. Ljubljana: denar 460; fižol prepečar, orig. fco. Ljubljana: denar 475; fižol mandolan, orig. fco. Ljubljana: denar 350; fižol rjavi, orig. fco. Ljubljana: denar 350; laneno seme, fco. Ljubljana: denar 680; pšenična moka bačka »0«, fco. Ljubljana: blago 620.

OSTALO BLAGO

Želod, fco. slov. postaja: denar 125; žir fco. slov. postaja: denar 225.

EFEKTI.

7% invest. pos. iz leta 1921. 61. Celjska pos. 210, Ljubljanska kreditna banka 220—232, Merkantilna banka 123—127, Prva hrv. šted. 918, Slavenska banka 92, Strojnov. tov. in liv. 130—148, Trboveljska prem. dr. 450, Združene papirnice 120, 4 1/2% kom. zad. dež. bke 89 4 1/2% zast. 1. kr. dež. bke 17.

Zagrebska borza.

Dne 21. oktobra. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 13.235—13.335, Praga 204.50—207.50, Pariz 357.15—362.15, Newbork 68.35—69.35, London 308.625—311.625, Dunaj 0.0967—0.0987.

Valute: dolar 67.75—68.75. Efekti: 7% invest. posojilo 1921, 63 do 64, 2 1/2% drž. renta za ratnu štetu 112.50 do 114, Ljubljanska kreditna 220—225; Centralna banka 32—33; Hrvatska eskomptna banka 108—109; Kreditna banka, Zagreb, 106—108; Hipotekarna banka 56—57; Jugos. banka 102—103; Praštediona 915—917; Eks. ploatacija 92.50—95; Drava d. d., Osijek 210; Sečerana, Osijek 850—860; Isis d. d. 70—72; Nihag 55—70; Gutman 700—750; Slavonija 74—75; Trboveljska 405—450; Union, paromlin 450; Vevče 120.

Inozemske borze.

— Curih, 21. oktobra. Današnja borza: Beograd 7.575, Praga 15.50, Pariz 27.05, London 23.38, Newyork 520.25, Milan 22.67, Berlin 1.24, Dunaj 0.00736.

— Trst, 21. oktobra. Borza: Beograd 33.30—33.40, London 103.05—103.15, Praga 68.10—68.60, Pariz 119.60—119.90, Newyork 22.50—23.25, Curih 441—442, Dunaj 0.00323 do 0.0326.

— Dunaj, 20. okt. Devize: Beograd: 1029—1033; London 318.500—319.500, Milan 3089—3105, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3727—3743, Praga 2115—2125, Curih 13.625—13.675. Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 1022—1028, lira 3065—3085, češka krona 2102—2118.

Položaj danes nejasen.

Pogajanja za koncentracijsko vladu se danes niso obnovila.

— Beograd, 21. oktobra. (Izv. Ob 12.) Radi napornih političnih konferenc, ki so se vrstile zadnja dva dneva, je nastala v parlamentarnih krogih še snovi splošna utrujenost in izmučenost. Danes dopoldne je zavladalo pravo zatišje po ljuti borbi. Položaj je nejasen in neizpremenjen. Vse je ostalo pri starem. Dopoldne ni bilo niti parlamentarnih sestankov, niti se niso obnovila posvetovanja za koncentracijsko vladu. V ministralnem predsedstvu so bili samo kratki pomenki Ljube Davidovića, Nastasa Petrovića, dr. Korošca in dr. Spashe. Skupščinski predsednik Ljuba Jovanović je dalj časa konferiral z državnim podtajnikom ministralne notranjih zadev Marko Cemovićem.

Danes je uradno objavljeno, da se prične jutrišnja plenarna seja skupščine ob 9.30 z dnevnim redom: volitev finančnega odbora. Skupščina ima izvoliti še druge odbore. Ta teden bo,

kakor je videti, skupščina reševala samo formalne, njo zadevajoče stvari. Dopoldne je bilo v skupščini malo število poslancev. Nekateri so proti poldnevni priložnosti svoje klube, kjer so intimo razmotrili s tovariši parlamentarni položaj. V krogih vladnega bloka skušajo ohraniti hladno kri, javnost prepričavajo, da so radikali izgubili svoje pozicije in da je vladni blok sedaj sigurno svojega položaja, kar je dobil v skupščinskem predsedstvu odločilno besedo.

Popoldne postane mogoče situacija nekoliko živahnija, ker se prično prvi poskusi, da se nadaljujejo med radikali in vladinimi strankami posvetovanja za koncentracijsko vladu. Omenjeno je položaj še vedno nejasen, ker se Davidovićeve vladne še vedno nahaja v stanju demisije, ni nobenih indicij, ki bi podkrepile mnenje, da si je sedanja vlada pridobila znova zaupanje drugega ustavnega faktorja.

Obtožba proti klerikalnim ministrom.

— Beograd, 21. oktobra. (Izv. D. našnja »Samouprava« objavlja na uvodnem mestu članek, ki razpravlja problem protikorporacijskega zakona, pojasnjujejo stališče radikalne stranke ter navaja, da bo radikalni klub sestavil in predložil narodni skupščini obtožbo proti bivšim ministrom, tako Risti Jojiću (dem.) in njegovim tovarišem, kakor tudi proti klerikalnim ministrom dr. Antonu Korošču in Antonu Sušniku. Proti prvemu nameravajo radikali porabiti material, ki ga je svoječasno zbral Ljuba Davidović.

VPRAŠANJE MOSULA.

— Pariz, 21. oktobra. (Izv.) Generalni tajnik društva narodov Sir Erik Drumont je prisel v Bruselj, da se tam posvetuje s predsednikom Društva narodov, belgijskim zunanjim ministrom Hymansom o sklicanju seje sveta Društva narodov za 27. oktobra, na kateri seji se ima reševati angleško-turški spor radi Mosula. Seja bo najbrže trajala tri dni.

Novo predsedstvo skupščine se predstavi kralju.

— Beograd, 21. oktobra. (Izv. Ob 12.) V biroju narodne skupščine se je danes dopoldne sestalo novoizvoljeno skupščinsko predsedstvo. Predsednik Ljuba Jovanović je obema podpredsednikoma in tajnikom pojasnil njim dodeljene posle ter se je nato izvršilo uradno prevzemanje po poslovniku določenih funkcij. Predsednik Ljuba Jovanović je obenem naznanil izvolitev predsedstva Ni. Vel. kralju ter ga prošil za avdienco, da se mu predsedstvo službeno predstavi.

Vaš dopisnik je danes imel priliko govoriti s podpredsednikom HRSS dr. Vladimirjem Mačkicom, ki je danes obenem prevzel posle I. skupščinskega podpredsednika. Na zadevno vprašanje, ali misli dr. Maček oditi z ostalimi člani predsedstva na dvor, mu je odgovoril:

»Ker gre celokupno predsedstvo, grem vsekakor tudi jaz. Predsednik je že prijavil avdienco. Kdaj bo predsedstvo sprejeto, mi še ni znano.«

Antantina mišlovka.

Pod tem naslovom priobčujoje moskovska »Izvestija« zanimiv članek, ki jasno kaže, kakšno stališče zavzema sovjetska vlada napram Društvu narodov in aktualnim problemom mednarodne politike sploh. List piše:

Znani predstavljatelj elektricitizma na polju filozofije in sociologije, pa tudi elektricitizma na polju diplomatskih zvez, ki piše pod psevdonimom »Diplomatikus« v svojem poldnevem berlinskem lističu, trdi, da zagovarja baje sovjetska vlada, posebno pa Čičerin, stališče, da morata Nemčija in SSSR na vsak način vstopiti v Zvezo narodov obenem in ob istem času. Mi lahko zagotovimo g. »Diplomatikus«, da se temeljito moti ali bolje rečeno, da je žrtev nesporazuma. Niti sovjetska vlada, niti katerikoli njen predstavljatelj ni nikoli mislil o vstopu SSSR v sedanjo Zvezo narodov z njenim sedanjim oblikom in konstitucijo, daai skupno s komurkoli in v katerikoli družbi. Vsi odgovorni predstavitelji sovjetske vlade so vedno izjavljali, da ona ne more imeti niti skupnega s to hinavsko krinko roparske politike opredeljene koalicije držav, ki se imenuje sedanja Zveza narodov. Če bo Nemčija, ki bi vstopila v sedanjo Zvezo narodov, druga Tusnelda v verigah, korakajoča v triumfalni povorci zmagovalcev, bo pomenil vstop Nemčije in SSSR v sedanjo Zvezo narodov, da bosta kora-

Glede političnega položaja je dr. Maček izjavil, da so radikali zelo mnogo izgubili, ko ni več v njih rokah celo skupščinsko predsedstvo. Izgubili so tudi svoj vpliv na državni odbor ter se mi zato nič ne bojimo volilne vlade. Nadaljni razvoj dogodkov pričakujemo mirnim srcem.

VPRAŠANJE SAMOSTOJNIH DEMOKRATOV O STJEPANU RADIĆU.

— Beograd, 21. oktobra. (Izv. Ob 12.) Posl. dr. Grisogono (sam. dem.) s tovariši je danes zjutraj odposlal na skupščinskega predsednika vprašanje, ki veli:

Na jutrišnji seji narodne skupščine 22. t. m. sem nameraval na vladu staviti vprašanje, ker je ta v demisiji, tega ne morem, zato stavim na Vas vprašanje:

»Morete li in ste li pripravljeni ukreniti nekaj, da bo narodna skupščina brez obotavljanja obveščena o tem, kaj namerava ukreniti vlada proti Stjepanu Radiću glede njegovega zadnjega govora v Dol. Stubici, ki ga je sam notranji minister tako ocenil, da ga je prepovedal v Beogradu, dočim nasprotno ni prepovedan v ostalih listih Zagreba in na vsem ozemlju Hrvatske in Slavonije.«

Razpust nemškega državnega zbora.

— Berlin, 21. oktobra. (Izv.) Ker je akcija državnega kancelarja v svrhu razširjenja državnega kabineta ponesrečila, je dr. Marx v soglasju z ostalimi člani vlade naprosil državnega predsednika za razpust državnega zbora. Državni predsednik je nato podpisal naredbo, s katero se državni zbor razpušča. Naredba se glasi:

Parlamentarne težkoče onemogočajo nadaljni obstoj sedanje državne vlade in obenem sestavo nove vlade na temelju doslej izvajane notranje in zunanje politike. Na temelju člena 25. državne ustave razpuščam zato državni zbor. — Državni predsednik Ebert.

— Berlin, 21. oktobra. (Izv.) Kakor javlja Wolffov urad, se vrše najbrž volitve 30. novembra t. l. Parlamentarni krogi računajo, da se vrše šele v prvi polovici meseca decembra, ker obstoja splošna želja, da naj bi bile volitve istočasno z deželnozborskimi volitvami na Pruskem in Hesenskem.

kala v isti povorki v popolnem nasprotju s kronologijo uklenjena Tusnelda in Spartak. To bi bilo zelo prijetno svečano razporeženje zmagovalcem, ne pa onim, ki bi krasili njihovo povorko. Mi ne pojdemo v Zvezo narodov, ki je na umeten način ovekovčevala premoč opredeljene skupine držav. Mi ne pojdemo v Zvezo narodov, ki omogoča gospodujoči skupini držav pod pretežno skupne eksekucije, zasnovane na pogodbah, pošiljati čete vseh velikih in malih držav proti vladam, ki jim niso po volji. Mi ne vstopimo v Zvezo narodov, ki ima v svoji ustavi kot temeljni cilj obrambo sedanjih državnih meja. Mi ne pojdemo v Zvezo narodov, ki bi nas silila podrediti življenjske interese naše republike sodbi nekega razsodišča, dočim ne more biti med sovjetsko in kapitalistično javnostjo nepristranskega razsodišča.

Sovjetska vlada je očitno zoperstavila sedanji doždevni Zvezi narodov svoj lastni program periodičnih splošnih kongresov na temelju enakopravnosti vseh držav, brez vsakih eksekucij, brez vsakih prisilnih ukrepov proti ljudem drugega naziranja. V tako društvo narodov je sovjetska vlada seveda pripravljena vstopiti in prevzeti celo inicijativo za ustanovitev take organizacije in sklicanje sličnih splošnih kongresov. Ali to seveda še ne bo tako kmalu in treba bo malo

počakati, predno se uresniči ti načrti. Vstopiti v sedanjo Zvezo narodov zato, da bi bili mi nemočne priče, kako se izvajajo sklepi kakšnega Poincaréja z Benešem ali kakšnega Curzona s pribalskimi delegati, to bi bil vsekakor neumnost. Mi bi s tem samo pomagali hinavcem varati mase, mi bi preskrbeli obliko svetovnosti tisti koaliciji držav, ki se skriva za Zvezo narodov, da lahko opravi svoje posle. Storit tako neprecenljivo in kolosalno uslugo skupini zmagonosnih držav, nam ni prišlo niti na misel in zato nimamo niti najmanjšega povoda. Mi gremo svojo pot in nočemo postati vojni ujetniki. Mi moremo nemški vladi samo želiti, da bi tudi ona dovolj jasno spoznala realne interese svojega naroda, da bi ne žrtvovala njegove politične neodvisnosti in ne šla v antantino past.

Pacifistične stare device obeh splov vseh držav in vseh narodov, so zelo ogrožene nad našo nepokorščino in napenjanje vse sile, da bi napravili iz antantne mišlovke bolj privlačni objekt; pri tej stvari si posebno prizadevajo nemški pacifisti. Njihov glavni argument je ta, da ima Zveza narodov baje namen »mirno remeduro« vsega, kar so nagrabile države - zmagovalke, nikakor pa ne ščititi njihov plen. Res, gimnazistke vseh časov in narodov so si vedno zveste. »Mirna remedura«, to je lepo rečeno. A to pomeni, da Zveza narodov ščiti plen zmagovalcev prisilne remedure, in da poziva premagane narode, naj sodelujejo v obrambi plena zmagovalcev pred prisilno remeduro. Saj je tudi režim Nikolaja I. dovoljeval »mirno remeduro« tlače, ker je dajal veleposestniku pravico puščati tlačane na svobodo ter jih spreminjati v takozvane svobodne kmete. Vendar pa ni na svetu človeka, ki bi dvomil, da je bil režim Nikolaja I. tlačanski, da je bila vsa sila države, cerkve itd. sistema tlače. »Mirna remedura« nemških pacifistov glede Zveze narodov je nekaj povsem sličnega.

Čl. 10 pogodbe o Zvezi narodov se glasi, da se vsi njeni člani obvežejo braniti pred zunanjim napadom teritorialno nedotakljivost vseh članov Zveze narodov, in da mora v slučaju napada in opasnosti napada svet Zveze realizirati to obveznost. Ali more biti jasnejše povedano, da je cilj Zveze narodov obramba sedanjih vladavin vseh držav, mimogrede rečeno, plena zmagovalnih narodov? Omenimo naj, da ni pravila brez izjeme. Med člani Zveze narodov je tudi kraljevina Hedžasa in glasom čl. 11 ustave Zveze narodov zanima torej napad na njenega člana, v tem slučaju napad na Hedžasa vso Zvezo, in slednja je obvezana ukreniti vse potrebno v zaščito svojega člana. Na prošnjo slednje (Hedžasa) sklicuje generalno tajništvo nemudoma svet Zveze narodov, ki mora uveljaviti ta sklep. Kljub temu pa vidimo, da ne glede na vse prošnje hedžaskega kralja v Zvezi narodov niti svet Zveze, niti kdo drugi izmed njenih članov ni zganil z mezinem, da bi zaščitil Hedžasa pred zunanjim napadom. Nemilost tako zvanih glavnih versailških držav, t. j. v tem slučaju Anglije, ki je zelo nezadovoljna s tem, da je kralj Hedžasa pomišljal o samostojni politiki, je imela za posledico, da je konstitucija Zveze narodov prenehala delovati glede predmeta nezadovoljstva »glavne države«.

V taboru zmagovalcev pa ni vse v redu in vlogo opozicionarja igra neprestano Italija. Tudi sedaj, ko je šlo za izpolnitev konstitucije Zveze narodov, je italijanski zastopnik izjavil, da so na svetu ne le zakoni, marveč tudi zgodovinski pokreti, ki lahko izpreminjajo oblike zemlje; on smatra zato za nepravilno, če govori Zveza narodov o nedotakljivosti obstoječih odnosov kot o svojem edinem cilju. V ustavi Zveze narodov je čl. 19, ki dovoljuje remeduro pogodb, če so v praksi življenju neizvedljive, kakor tudi mednarodnih situacij, ki ogrožajo ves svet. Vendar pa priznava italijanski delegat, četudi je bil med avtorji versailške pogodbe, da je čl. 19 nezadovoljiv in neopredeljen. Res, to je prazna fraza. Ali v Zvezi narodov lahko opozicionalna manjšina vpliva na sklepe bolj, kakor kjerikoli drugje. Taki nastopi so pa vendar simptomatični. Ne le Italija bi rada otipala lastno pot, marveč tudi Japonska, ki je vodila v zadnjih debatah na zasedanju Zveze narodov glede nekaterih problemov neodvisno politiko. Kitajska, ki je po pogodbah s sovjetsko republiko začutila pod seboj trdna tla, že grozi z izstopom iz Zveze narodov. Meksika se uporno brani vstopiti v njo. Male države so prisiljene slediti tako zvanim »glavnim versailškim državam«, ali med njimi je opažati naraščajoče nezadovoljstvo.

Sovjetska republika lahko mirno čaka in gleda brez vsake bojazni na tega kolosa na glinastih nogah. Sovjetska republika gre svoja pota in v tem je njena sila. Njena politika temelji na neizpremenljivih principih, v katerih je izražena razredna volja najširših narodnih mas. Čas dela za nas. Mi lahko samo želimo Nemčiji, naj bi tudi ona,

brez vsake nervoznosti motrila domišljavo veličino tega dozdevnega društva narodov, ki predstavlja v resnici samo grobi manever vladajočih narodov. Realna sila ni v izgubi samostojne politike, nego v enotni fronti vseh onih, ki se bore za svojo neodvisnost proti vsem napadom, četudi jih svetovni bedaki umetno zamaskirajo. Če hočejo nemški social-demokrati po svojem pomanjkljivem političnem ozorju, ali pa zapadofili iz katerikoli takozvanih demokratičnih nemških listov iz drugih motivov spraviti Nemčijo v položaj organizacijske pokorščine državam - zmagovalkam, nam bo zelo žal, ker bomo pričali usodnih napak nemške politike. Mi bomo še nadalje pozivali Nemčijo in vse druge države k samostojni politiki in k temu, da ne uklonijo svojega tilnika pred svetovnim imperijalizmom in reakcijo. Vselega razpoloženja bomo odklanjali vsako ponudbo ali vabilo glede vstopa v antantno mišlovko, Zvezo narodov, in pojdemo mirno svojo pot, zavedajoč se, da so pod našimi nogami trdna tla.

Politične vesti.

— Za predsednika Narodne skupščine so hoteli blokaši včeraj voliti radićevca dr. Mačka. Radić sam je bil tako prepričan o tem, da bo izvoljen dr. Maček za predsednika, da je v nedeljo na svojem shodu v Donji Stubici slovesno napovedal: »Jutri bo za predsednika narodne skupščine izvoljen dr. Maček!« — Toda izvoljen je bil za predsednika Ljuba Jovanović. Pa vendar ne gre vse tako, kakor si je zamislil gospod Stipica!

— Pikantnost. Ker razvoj krize včeraj ni bil tak, kakor so si ga želeli radićevci, so bili v uredništvu »Hrvata« v Zagrebu silno nervozni. Ta nervoznost se zlasti zrcali iz včerajšnje številke »Hrvata«. Na čelu lista, takoj poleg Radićevega fermana, je namreč z debelimi črkami natisnjena ta-le vest: »Hrvatsko narodno zastopstvo je zapustilo narodno skupščino. (Beograd, 20. oktobra (ob 2. popoldne). Ko so se vsi poslanci HRSS, del muslimanov in zemljoradnikov zbrali ob 11. v skupščini, ter se preide na volitve predsedništva in ker ni bilo zbrano zadostno število poslancev, je ob 1. uri vstal dr. Maček in dal izjavo, da hrvatsko narodno zastopstvo zapušča narodno skupščino in Beograd, ker vidi, da v tej skupščini ni niti sledu parlamentarnosti, ne spoštovanja poslovnika in parlamentarnih principov.« — Iz te izjave se, da sklepate, da je Radić poleg »ukaza«, objavljenega na drugem mestu, dal dr. Mačku še telefonsko naročilo, da mora ob 1. popoldne v parlamentu podati izjavo, da Radićevci zapuščaj skupščino in Beograd. V prepričanju, da se bo dr. Maček pokoril »predsednikovemu« ukazu, je »Hrvat« nato priobčil vest o eksodusu Radićevih poslancev iz parlamenta, ne da bi se mu zdelo potrebno, da se še posebej telefonsko informiral, ako je dr. Maček Radićevu naročil tudi v resnici izvedel. Ker tega »Hrvat« ni storil, se je blamiral. Ne samo da radićevci niso odšli iz Beograda, je dr. Maček celo postal podpredsednik narodne skupščine in pojde s predsednikom narodne skupščine Ljubo Jovanovićem celo v avdienco k vladarju, seveda ako mu tega izrecno ne prepove njegova milost g. Stjepan Radić.

— Občinske volitve v Valpovem na Hrvatskem. V nedeljo 19. t. m. so bile občinske volitve v Valpovem na Hrvatskem. Rezultat je bil: socialisti 7, Hrvatska zajednica 6, samostojni demokratje 4 in Davidovičevi demokratje 1 mandat. Radićevski glasovi so bili razveljavljeni, ker so radićevci glasovali z napačnimi listami. Dobili so 143 glasov.

— Dr. Korošec odide v inozemstvo! Kdo to trdi? Nihče drugi, kakor sam Stjepan Radić. Povedal je to javno na svojem shodu v Donji Stubici rekoč: »Dr. Korošec je v svojem govoru povdarjal: Ako pojde tako naprej, odidem za dve do tri leta v inozemstvo, a Slovenija naj bo, kar je v resnici — republikanska. Beograd naj sklepa sporazum z Radićem tudi za Slovenijo!« — Ako izvede dr. Korošec svojo grožnjo, ne bo nihče tega tako vesel, kakor njegovi tekmeci, ki že komaj čakajo, da bi se jim že enkrat umaknil, da bi oni prišli na površje. Dr. Brejc in Remec bi se itak rada iznebila Korošca, o katerem pravita, da si je po prevratu usurpiral vodstvo v stranki. Sicer pa je javna tajnost, da Korošec nič več ni, kakor je bil, absoluten gospodar v stranki, marveč mora plesati tako, kakor mu godeta iz Ljubljane gospoda Remec in dr. Brejc. In ta dva, ki je dva čakata, da bi se jima uklonil Korošec, bi naj trpela, da bi za Korošcem prevzel vodstvo slovenskih klerikalcev — Stipica Radić? Gospod Radić, iz te moke pa ne bo kruha!

— Kakšen »ukaz« je izdal Radić. Včerajšnji »Hrvat« je izdal na čelu lista z debelimi črkami tiskani »ukaz« Stjepana Radića, ki je le-ta poslal v Beograd v trenotku, ko so mu sporočili,

da je na vidiku Pašić - Pribičevićeva vlada. Ferman se glasi tako-le: »1. Sedaj se ne morejo in ne smejo več voditi nobena pogajanja, ki bi odlagala ali celo onemogočala sejo narodne skupščine. 2. Ljuba Jovanović po poslovniku ni več predsednik skupščine, zato ne more sprejeti in tudi ne čitati nobenega kraljevega ukaza. 3. Parlamentarni klub HRSS naj takoj pozove vse parlamentarne klube, ki tvorijo parlamentarno večino, da pridejo v skupščinsko dvorano in naj ta starostni predsednik zavzame predsedniško mesto in v smislu imperativne odredbe poslovnika izvede volitve novega predsednika, dveh podpredsednikov in devet tajnikov. To je tem lažje izvršiti, ker je starostni predsednik poslanec Tomo Jalžabetić, seljak in član parlamentarnega kluba HRSS. 4. Ako se ostali klubi parlamentarne večine ne pridružijo tej edini ustavni in zakoniti akciji, naj parlamentarni klub HRSS sam zavzame skupščinsko dvorano in tu naj starostni predsednik Tomo Jalžabetić poda to-le izjavo: Ker večina te skupščine hote ali nehoti direktno ruši ustavnost in parlamentarnost ali pa se temu razornemu in zločinskemu postopanju primerno ne postavi po robu, zapuščaj zastopniki hrvatskega naroda to skupščino in Beograd.« — Tak »ukaz« je izdal Radić in z njim pokazal, da je prav dobro zaveda, da je vrhovni komandant v vladnem bloku — on, Stjepan Radić, in ne ministrski predsednik Davidović, ki ni v njegovih rokah nič drugega, kakor navadna lutka.

Izpred sodišča.

DANICA ANDROLIĆ PRED SODIŠČEM.

V soboto 18. tm. dopoldne se je pričela v Beogradu senzacionalna razprava proti znani vohunki Danici Androlić in njenim tovarišem. Na obtožni klopi sede poleg Androličeve Suleiman el Sirl Abdagić »publicist« v Zagrebu; Ivan Mitković, tehnik iz Beograda; Kazimir Krušnjak, bivši kapetan naše vojske in njegova zaročenka Mira Filipović. Obtožnica, ki jo je prečital sam državni pravnik Branko Jevremović, navaja, da se Danica Androlić obtožuje po § 85 kaz. zak. za sledeče zločine: Danica Androlić, čije preteklost je zelo zagonetna in sumljiva, je večkrat potovala v Italijo, imela je znanstva s častniki in se je predstavljala kot kurir vojnega ministralstva. Androličeva je priznala, da je imela stike z italijanskim vohunskim uradom in je dostavljala špijunske šifre iz Jugoslavije v Italijo in obratno. Dile je bila posredovalka med bolgarskimi agenti v Makedoniji in njih zaupnikom Ivanom Mitkovićem v Beogradu. Prenesla je važne listine in dokumente; dalje jo obtožuje obtožnica, da je poznala šifre naših vojnihi oblasti itd. Ostali obtoženci so obtoženi kot so-krivci v tej aferi. Tako je bivši kapetan Krušnjak obtožen, da je ukradel demobilizacijski načrt naše vojske in skušal z njim pobegniti v Italijo. Androličeva obtožuje Abdagića in ostale, da so ji pri špijonazi pomagali.

Najpreje je bila zaslišana Danica Androličeva, ki je na dolgo in široko naslikala svoje življenje od leta 1920, dalje, kakor tudi svoj prihod v Beograd. Pripovedovala je, da se je takoj po svojem prihodu seznanila z Lazarom Divljancom, dr. Milanom Dimovićem, Andjelkom Firštom in kapetanom Krušnjakom. Dalje je pripovedovala o svojem službovanju pri Stjepanu Radiću in pravi, da bi se po njenem mnenju moralo vse Radićevce zapreti. O tem se je prepričala v Radićevi službi, kjer je kot daktilografinja pisala na pisalni stroj pisma, katere ji je dr. Maček diktiral. Pisma so bila pisana v različnih jezikih, deloma šifrirana in največ naslovljena na Italijo. Pisma je kuvertirala Radićeva hčerka, vendar pred njo niso nikdar napisali naslova. Kot drugi je bil zaslišan Ivan Mitković, ki trdi, da je postal žrtve Androličeve, ker ona ve, da jo ljubi. Taji je vse in tudi zanikal, da bi imel z Androličevo glede vohunstva kakve stike. Istotako trdi Abdagić, da o vohunstvu nima pojma in kapetan Krušnjak zatrjuje, da ga Androličeva po krivem dolži. Prizna edino, da je poslal Androličevo v Beograd, da intervjuira za njega v zadevi 9000 Din, vse ostalo pa je laž. Zasliševanje se je včeraj nadaljevalo.

— Posledica nočevanja. Pri nas je žal še vedno vkoreninjena stara grda razvada, da se vaški fantje v soboto in nedeljo zvečer na vasovanju prepevajo, če je pa v vasi »žeganje«, pa pravijo, da to ni nobeno »žeganje«, če enega ne zakoljejo. Pred vojno so igrali pri teh pretepih glavno vlogo kol, lopata, vile. Tem se je pridružil žal še nož in celo kosa. Po vojni pa se že čujejo po vaseh po noči strelji. To orožje, puške in pištole, nam je prinesla vojna. Pri podobnem pretepu v Notranjih Gorah, ki se je pričel v gostilni in se nadaljeval in završil na vasi, se je pripetilo, da je pograbil Alojzij Geveheli za nož in je zabodel tovariša Franceta Zibelnika v hrbet. Nož mu je prodril desno lopatico in je bila odprta prsna votlina, vsled česar je označil zdravnik rano za težko. Obtoženec se je zagovarjal s silobrazom, kar je pa v očigled dejstva, da je bil Zibelnik ranjen v hrbet, malo čudno izzevelo. Vendar pa je senat vpoštoval vse okoliščine, tako da se je izmakel z nožem za enkrat še prav po ceni izmuznil. Obsojen je bil samo radi preokroženja silobrana iz strahu in sicer na 14 dni zapora, to pa posebno radi tega, ker se med obravnavo ugotovilo, da je bil tisti večer res trikrat napaden.

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Angleška pred volitvami.

Po razpustu angleškega parlamenta je postalo jasno, da stoji Angleška pred novimi državnoborskiimi volitvami. Ko so liberali nastopili proti ideji državne garancije za rusko posojilo, torej proti ideji, ki tvori bazo sklenjene angleško-sovjetske pogodbe, je morala Macdonaldova vlada odstopiti. Sprememba v političnem položaju je prišla povsem nepričakovano celo za liberalni tisk. »Manchester Guardian«, »Westminster Gazette« in »Daily News« so do zadnjega pisale, da je pod gotovimi pogoji državna garancija mogoča. Asquithovo pismo, objavljeno nedavno v listih, tudi ne izključuje te možnosti. Liberalni tisk »Nation«, ki je od samega početka pisalo proti posojilu Rusiji, smatra, da je v sklepu parlamentarne frakcije izraženo v liberalnih krogih prevladujoče razpoloženje, kakerega žal ni moglo prikriti stališče liberalnega tiska. Desnica liberalne stranke je zelo zadovoljna z nepričakovanim obratom. Zlasti Lloyd George lahko po pravici triumfira. Liberalni tisk je resigniral pred gotovim dejstvom in se skuša prilagoditi novim razmeram. John Spinder, glavni urednik »Westminster Gazette«, eden najuglednejših liberalnih publicistov, odkrito izraža svoje presenečenje nad to spremembo političnega položaja. Tolaži se s tem, da kolektivnih pokretov običajno ni mogoče racionalno presojati in pojasniti. On se boji, da pride pri predstojih volitvah do notranjih nemirov, ker je povsem jasno, da poseže vmes boljšeizvesti. V tem slučaju je mogoča konservativna, nikoli pa ne liberalna zmaga. Za poraz delavske stranke je po njegovem mnenju potrebna energična kooperacija konservativne in liberalne stranke, zakaj obe stranki zastopata konservativne interese. Zmaga nad delavsko stranko bi imela za posledico konservativno vlado, ki bi jo podpirali liberali, ali pa konservativno-liberalno koalicio, kar je še najbolj verjetno.

Za nove volitve perspektive liberalne stranke očitno niso posebno ugodne. Kolikor more računati na volilni uspeh na račun konservativizma, je rusko-angleška pogodba zelo neprikladen teren, na katerem hoče voditi nove volitve. Liberalna stranka ni prav nič angažirana v vladi in delavski stranki ter mora vsak hip konzultirati samo svoje lastne interese. Med delavsko stranko in liberalnimi poslanci je prišlo zadnje čase celo do konflikta, tako da so liberalci pripravili obrniti Macdonaldu hrbet ne glede na eventualni volilni poraz. Z druge strani pa liberalna stran-

ka ne more pričakovati, da bodo volilne perspektive za njo sploh kdaj ugodnejše, kakor so sedaj. Še pred razpustom parlamenta je bilo jasno, da bo angleško-ruska pogodba v novembu odklonjena. Delavska stranka je sama delovala na to, da Macdonaldova vlada odstopi, ker hoče razčistiti položaj. Položaj v Indiji postaja za Angleško nevzdržen. Pogajanja z Zgugl pašo o ureditvi egiptovskega in sudanskega problema so obstala z ozirom na nove volitve na mrtvi točki.

O volilnih perspektivah posamičnih strank je še prezgodaj govoriti. Delavska stranka nastopi z volilnim programom, v katerem bo branila angleško-sovjetsko pogodbo, politiko miru in konstruktivno socijalistično upravo. — Stranka gre v volilno borbo z velikim entuzijazmom in pričakuje, da se njeni mandati pomnože. Ali v »Mew Statesman« se zrcali tudi pesimizem. Uredniški list, ki je doslej edini nastopil proti državni garanciji posojila Rusiji, meni, da utegne dobiti delavska stranka kvečjemu 220 mandatov. Bržkone pa jih dobi samo 170. Z absolutno večino ne računajo niti konservativci. »Sandy Times« piše, da utegne dobiti konservativna stranka okrog 300 mandatov (absolutna večina pri 615 mandatih je 308). Prevladuje naziranje, da bo igrala liberalna stranka v bodoče vlogo razsodnika med konservativci in socijalisti. Z Asquithom in Lloyd Georgeom na čelu napno liberalci vse sile v borbi proti delavski vladi, da iztrgajo inicijativno iz rok konservativne stranke. Malo pa je verjetnosti, da se jim to posreči. Splošno sodijo, da bo liberalna stranka pri novih volitvah nazadovala. Listi poročajo, da se je odcepilo od liberalne stranke 20—25 poslancev, ki so ustanovili svoj radikalni klub. Ta skupina zagovarja angleško-rusko pogodbo. Nekateri se približujejo celo delavski stranki pod pogojem, da bi stranka pri volitvah podpirala njihove kandidature.

Volilna borba je zelo živahna. Njen ogromni pomen je očividni, ker gre za ali proti socijalizmu. Pri vseh treh največjih strankah pa niso izključena velika iznenadenja. Borba se vodi v glavnem med delavsko in konservativno stranko. Vse je odvisno od volilcev. Pri lanskih novembarskih volitvah so bili razdeljeni glasovi med strankami takole:

	glasovi	mandati
konservativna	5.544.520	258
delavska	4.508.504	191
liberalna	4.314.202	158

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. zvečer.

Torek, 21. okt.: zaprt.

Sreda, 22. okt.: Šestero oseb išče avtorja.

Red B.

Četrtek, 23. okt.: Pri Hrastovih, slavnostna predstava ob 50-letnici rojstva pisatelja Ksaverja Meška.

Petek, 24. okt.: Moč teme. Red D.

Sobota, 25. okt.: Firma P. B. Red. F.

OPERA.

Začetek ob pol 8. zvečer.

Torek, 21. okt.: Rigoletto. Red D.

Sreda, 22. okt.: Majska noč. Red F.

Četrtek, 23. okt.: zaprt.

Petek, 24. okt.: Netopir. Red C.

Šentjakovski gledališki oder v Ljubljani.

V soboto, dne 25. okt.: »Maks v škripih«.

V nedeljo, dne 26. okt.: »Maks v škripih«.

Črtice iz turške poezije.

Najlepše je v Carigradu morje in najzanimivejše — zgodovinske starine: cerkve, obeliski, prostorni podzemni bazeni, trdnjave itd. Vsega uvaževanja vredno znamenje novejšje turške kulture je arheološki muzej, ki je na samo po sebi strukturi lepa shramba skulpturnih produktov iz prejšnjih časov. Sledov samonikle umetniške kulture novejšje časa se komaj poznajo. Najlepše ki-parsko delo so nedvomno marmornati stolpi Hamidovih dvorcev in spomenik svobode. Tik pod spomenikom, pri marmornatem piedestalu, okrašenem z mozaiki, je grobnica Mahmud-Sheket paše, največjega junaka »Hurijete« in žrtve reakcije. O peravnikaciji in sintetični umetnosti duha ne sluha. Mogoče so ovirale turško umetnost za-povedi korana. Slikarstvo kaže naivnost v koncepciji, primitivnost v delu in vedno iz-vestno nacionalno-patriotično tendenco. Muzika vlani trdovratno na znanih in stereotipnih virih modracije, dvignih v posamičnih pasutih, zanimivih v celoti in dolgočasnih v ponavljanju. Tu in tam zarek zapadnega vpliva. Arhitektura, ki nosi v najboljših de-lah pečat mističnega orijenta, kakor tudi ostala umetnost je večinoma delo tulcev.

Razmeroma najbolj originalna in sre-đa je turška poezija. Ali tudi ona nosi v se-danjih oblikah globoke sledove borbe z zapre-kami, ki jih je morala premagati na težki poti svojega razvoja. Prva in največja za-preka, ki je bila obremen kotlija v kulturno-socijalnem razvoju Turčije, je sultanski av-tokratni sistem uprave. Morebiti ni na svetu druge države, kjer bi bila vsemo-gnost monarha za družabni napredek tako

usodna, kakor v Turčiji, zakaj nikjer ni bila ta moč tako cementirana z nevednostjo in fanatizmom. Do leta 1908 v Turčiji sploh ni bilo govora o kakšni socijalni, politični ali po-etični svobodi misli. Cenzura je kruto in neumljeno zatirala celo posamezne besede v slovarjih in spisih, kakor n. pr. svobodo. Smešno je bilo gledati, kako je ta valpet sultanove moči analiziral in razlagal kemi-čno formulo H₂O. Cenzura je prišla namreč na originalno idejo, da tiči pomen te for-mule v pokretu proti sultanu. H₂O je pome-nilo po mnenju sultanovih cenzorjev — Ham-rid II. = O. Cenzura je torej napovedala boj celo kemiji. Bolj kakor drugod je bila v Turčiji smrt žalostni žreb svobodne misli.

Odvsnost turške umetnosti od politič-nih razmer je razvidna zlasti iz okolnosti, da se ujemajo momenti največje produktiv-nosti, samoniklosti, in poglavitne z momen-ti potilčnih reform. Tako vidimo pri tur-ski poeziji, ki je začela do konca XVIII. in začetkom XIX. stoletja pod peto krutih sul-tanov, takoj po politični reformi Mahmud-a II. po takozvani »tanzimat« (1. 1839.) ki je dala narodu več državljanskih svobod-čin, velik razmah in napredek. Iz te dobe datirajo znani turški pisatelji Sinasi, Hamik Kemal, Abdul Hak Hamid, Erem-Sezaj in dr. Pri njih se že pozna vpliv zapadnega kula-ure, pomešane z orijentalno tradicijo. Komaj so ustvarili dotlej neznane poetične oblike — roman in dramo — so že ustanovili knji-ževno kritiko. Ker so pa popolnoma zatajili orijentalno tradicijo, so zaslili v ekstrem slepega posnemanja. Njihove dežele še vedno nimajo značaja nacionalne poezije kjer se jih je nacionalno življenje komaj dotaknilo.

Njihovi nasledniki iz novejšje dobe — Fefik Fikert, Džehob in Šekobedin, ki jih smatrajo za nosilce vpliva francoskega sim-bolizma v turški liriki in Hamid Zia, avtor sentimentalnega in v sedanjih Turčiji zelo popularnega romana »Prepovedana ljubav«, kakor tudi Mehmed Reuf, ki je s svojim ro-manom »September« pod neposrednim fran-coskim vplivom, vsi ti predstavljajo moder-ne turške književnosti se drže več ali manj starih metod posnemanja in se prav tako odtušujejo turškemu nacionalnemu življenju. Zakaj svoboda, ki jo je oznanjala »tanzima-t« ni zadostovala za poglobitev v intimno zasebno, družinsko in nacionalno življenje.

Druga radikalna politična reforma v Turčiji iz leta 1908 je omogočila obnovo turške poezije v smislu nacionalizacije in politične produkcije. Zaplapolal je novi pra-por pod katerim so se začeli zbirati nosilci te obnove — »Zore bodočnosti«. Kmalu so se pojavile splošne literarne revije — Genč Kalesin'er v Solunu in (Turk Yurdu« v Ca-rigradu. Ta struja obnove pa rodi preveč politikov in premalo pesnikov, da bi se mo-

gla utrditi kot najbolj zdrava smer v raz-voju turške pesniške misli. Glavni predsta-vitelji te struje je avtor »Jeni Turana«. Halid Edib. Tu ne smemo pozabiti da ni politični sistem edina zapreka na poti k obnovitvi in splošnemu razvoju turške književnosti. Je še druga ovira, ki jo mora turška umet-nost premagati, predno stopi na zdrava na-cionalna tla. To je stena versko-naravnost- nih predsodkov, ki drže že od pamtveka v težkih sponah dva večna vira umetniške-ga navdahnjenja rodbino in ženo. To steno je treba podreti v misljenju ljudstva in in-teligenca, da začuti turška poezija puls turškega srca. Ta proces pa se je komaj začel, dasi so harem večinoma že odpravljani in mnogožestvo prepovedano. Potrebno je duševno osvobojenje inteligenca, da se raz-čisti pota prave nacionalizacije turške poezije.

Tretja ovira v razvoju turške nacional-ne poezije je v turškem književnem jeziku, ki je v sedanjih oblikah docela tuje ljudstvu. Navdušeni nacionalisti so se zbrali pod praporom »Zore bodočnosti« in skušajo na vse načine očistiti turški književni jezik ter ga prilagoditi narodni duši. Z republikan-skim režimom je bila prva ovira odstranje-na. Zdaj je na novi turški inteligenci, da pre-maga še ostali dve, da bi mogla poezija nadaljevati pot zdravega nacionalnega raz-voja.

— Smrt srbskega skladatelja Milenka Paunovića. Lani marca meseca je dr. Cerin proizvajal v Unionski dvorani I. simfonijo, imenovano »Jugoslovanske Milenka Pau-novića. Delo je skladatelj posvetil svojemu glasbenemu mecenu dr. Cerinu, ki je je prvi izvajal. Kritika je simfonijo sprejela zelo simpatično ter mlademu skladatelju pro-rogirala pri nadaljnjem njegovem glasbenem delu velike uspehe. No, zla usoda, v katero je Paunović bolj veroval, kot v srečo, ga je po štiridnevni bolezni 1. t. m. ugrabila. Umrl je vsled zastrupljenja. Obdukcija je ugotovila arsenik. Kako in zakaj se je to zgodilo, izkaže bodočnost. Paunović je ne-nadoma končal s 34. leti sredi najplodovi-tejšega svojega dela.

Studiral je pred vojno v Pragi in Leip-zigu, pri umiku srbske vojske čez albansko gorovje vsled prelada za dve leti popo-lnoma oglušil ter bil sedaj pomočnik refe-renta za vojne muzike v Beogradu. Živel je v dovolj težkih materialnih razmerah. Mati, učiteljica, je bila ravnokar penzionirana, sestra, absolvirana klavirska virtuozinja, pa se je z malim številom učencev na Muzički školi komaj preživljala. Paunović je moral nositi vse to rodbinsko breme in vendar je v teh težkih razmerah komponiral, zamol-čan od svojih rojakov, rekel bi dan in noč. Spal je po 4 do 5 ur in presedel ves svoj prosti čas za partituro II. simfonije, ki jo je srečno končal, ter pričel že III. Z veliko ljubeznijo se je za »pal dr. Cerinu, ki se je prvi izmed vseh kolcev kapelnikov zahte-val za do sedaj skoro prezignega mla-dega moža ter našteljiral njegovo I. simfo-nijo. Paunović je bil pri njenem izvajanju navzoč in ni mogel pozabiti prisrčnih ovacij s strani glasbenikov in javnosti in navdušene publike. Nameraval je komponirati do deset simfonij, studiral v enomer, iskal narodnih srbskih motivov, se v nje poglobljal, zlasti odkril in ugotovil zanimiv ritem srbskih na-rodnih popevk (4/4 in 3/4), ki ga je uporabil tudi v svoji že dokončani II. sim-foniji. Tudi to je posvetil dr. Cerinu in jo bo ta, kakor slišim, izvajal v spomin in na korist njegovega nagrobnega kamna čim prej. — S smrtjo Paunovića so izgubili Srbi in ž njimi mi Jugoslovenci velenadarjenega glasbenika, ki bi s svojim velikim talentom pripomogel do ugleda naši jugoslovanski glasbi kmalu tudi preko meja ožje domo-vine.

— Zgodovina umetnosti pri Srbih, Hr-vatih in Slovencih. Spisal dr. Josip Mal; iz-dala in založila Narodna Galerija. Ljubljana 1924. Str. 142, slik 69 na prilogi; 80; z leso-rezom Bo Jacka na ovitku. V tej prepotrebni knjigi je zbran zgodovinski material z izredno vestnostjo in pregledno sestavitvijo v učbenik jugoslovanske umetnostne zgodovi-ne. Z ozirom na različne kulturne vplive in na neenake razvojne poti je razdeljena snov na sledeče glavne skupine: 1.) Slovenija in 2.) Hrvatska, ki sta od pokristianjenja v to-ku zapadne umetnosti, 3.) Dalmacija (z Istro) ki je najbližja umetnostna sosedja Italije in 4.) Srbija (z Bosno in Hercegovino, v vsaki skupini je obravnavana arhitektura, plastika in slikarstvo; dodana je pregledna bibliografija za one bralce, ki žele podrob-nejšega študija. Točen register in marginal-ne note v tekstu lajšajo iskanje po knjigi. Tekst vsebuje zgoščeno sliko razvoja, pri važnejših umetniških življenjske podatke in glavna dela. Izbera slik je dobro prevdar-jena in nudi tipljena dela posamičnih strok iz glavnih umetniških skupin. Avtor se je ozi-ral tudi na predzgodovinsko dobo in na umetnost iluminiranih rokopisov. Z ozirom na občutno potrebo po priročni zgodovini umetnost in na težko dostopni material za hrvatsko in srbsko umetnost, ki večinon-še čaka na celotno obdelavo, je Malova knjiga nadvse dobrodošlo delo, ki nam pr-vidi nudi pregled umetnosti pri vseh nardo-i Jugoslavije. Poseben pomen ima za intelli-genco, učitelja, dijaka, ljubitelja umetnost- za potovalca. Narodna galerija je knjigo-akusno opremila in ji določila za populari-zacijo skrajno nizko ceno Din 52 za člane N. G. celo Din 40.—

— Meška 50 letnica v Narodnem gle-dališču. Gledališka uprava je povabila g. Meška, naj se udeleži proslave svoje 50 let-nice, ki jo bo slavila ljubljanska drama s uprizoritvijo njegove igre v treh dejanjih »Pri Hrastovih« v četrtek dne 23. tm. Gosp. Meško se je povabilu odzval ter bo osebo pristvoval premijer. Vstopnice za to predstavo prodaja dnevna blagajna Narod-nega gledališča v opernem gledališču v sre-do 22. tm. in četrtek dne 23. tm. ob običaj-nih urah. Pri večerni blagajni v dramskem gledališču bodo vstopnice na razpolago pol ure pred začetkom predstave.

— Za 50 letnico rojstva enega najpri-ljubljenejših slovenskih pisateljev Ksaverja Meška vprizori Narodno gledališče v Ljubljani njegovo dramo »Pri Hrastovih«. V glavnih vlogah nastopijo: ga Vera Danilova, ga Juvanov, ga. Marija Vera, ga. Medve-dova, gna. Rakarjeva in ga. Šaričeva ter gg. Cesar, Gregorin, Jan Kralj, Levor in Rogoz. Režija je v rokah g. Šesta. Slavnostna pre-dstava se vrši v četrtek 23. tm. ob 8. uri zvečer v dramskem gledališču.

— Književno predznanilo. V kratkem izide v založbi Zvezne tiskarne in knjigar-ne Vebrov »Očrt psihologije«, ki je formal-no namenjen propedevtičnemu pouku na srednjih šolah. Knjiga vsebuje v kratkih markantnih potezah osnovna vprašanja celo-kupne psihologije, opisne in razvojne ter je obenem zasnovana kot neobhodni ključ za ostale filozofske panoge, n. pr. za spo-znavno teorijo, etiko, estetiko, psihologijo jezika, tudi metafizike itd. Stvarno torej knjiga ne bo ustrezala samo svojemu ne-posrednemu namenu, temveč bo po njej s pridom segal vsak, ki si hoče pridobiti te-melje splošne psihologije naobrazbe in z njimi neobhodno podlago za uspešno ume-njevanje in pravilno ocenjevanje ostalih filo-zofskih vprašanj. Filzološki del knjige je napisal profesor dr. A. Šerko in bo torej knjiga tudi z naravoslovne plat strokov-no izvirna. Posebnost na knjigi je tudi ode-lek »Zgodovina psihologije« izpod peresa dr. Alme Sodnikove, ki prikazuje jasno in precizno razvoj psiholoških idej od Aris-totela do naših dni. V razmerju z obširno-stjo in temeljitostjo knjige, ki je odobrena od prosvetnega oddelka, bo cena posame-nu izvodu nizka.

— Koncert pevskega društva »Slavec«. Kakor že objavljeno, priredi »Slavec« v ne-deljo dne 26. oktobra v dvorani sokolskega doma na Viču koncert. Spored koncerta je zelo zanimiv. Poleg skladb Adamiča, Pre-mrlja, Prochazka, Hatza i. dr. je zastopan tudi Brnebič z deloma še ne izvajanimi toč-kami. — Začetek koncerta ob 7. uri zvečer.

213/n

— Italijanski Tutankamen, tako je na-slov najnovejšega filozofskega dela, ki ga je, kakor nam poročajo, dovršil Anton Pod-bevšek, znan po novembarskih umetniških dnevih 1. 1920. v Ljubljani. V njem obdeluje najbolj prekipeljavajočo dobo človeštva, nam-reč renesanco in reformacijo. V zvezi z njo pa govori tudi o sedanjosti. Bajje namerava prirrediti avtor v najkrajšem času recitaci-ski večer, kakor je to storil s »Človekom z bombami« v ljubljanskem dramskem gle-dališču.

— Vanuščinovi sinovi« na rimskem oderu. Te dni so igrali v Rimu dramo »Vanuščinovi sinovi«, delo ruskega pisatelja Najdenova. Vprizoritvev je uspeła prav do-bro in občinstvo je živahno aplavdiralo koncem vsakega akta.

— Novo operno gledališče v Rimu. V kratkem se položi temeljni kamen za novo veliko operno gledališče na zemljišču med Kapucinski samostanom in kraljevo pala-čo v Rimu. Načrt za zgradbo je napravil arhitekt Marcello Piacentini. Zunanost bo antično rimljanska, to je oblika starega am-fiteatra v Pulii in Veroni. Pred gledališčem bo prostor za razsežen trg. Gledališče bo opremljeno z vsem modernim komfortom. Oder po svoji velikosti ne bo zaostajal za onim v pariškem gledališču.

— Pirandello napisal film. Slavniti Itali-janski dramatik, kojega bizarno delo polno duhovite miselnosti in problematičnosti se pravkar z velikim uspehom vprizori tudi v Ljubljani, je po dolgi prošnji napisal film-ski osnutek, ki se glasi: »Ogenj Matije Pa-scalas«. Delo bodo režirali v Franciji. Glav-ne vloze prevzamejo najodličnejši igralci francoskega filma.

Turistika in sport.

PRAVLNIK ZA TEKMO BRAKOV.

Klub ljubiteljev brakov v Ljubljani pri-re-di dne 26. oktobra t. l. v grosupeljskem delu lovišča v hribu Kamni gorici tekmo. K njej so pripuščeni vsi braki, ki so toliko čistokrvni, da se lahko vpišejo v rodovno knjigo J. R. B. in dobe pri smotri vsaj dobro.

Po prihodu vseh jutranjih vlakov v Grosuplje (okrog 7. ure) se zbero udele-žniki na dvoršču gostilne gosp. Ivana Rusa. Tam se bo najprej vršila smotra psov. Te smotre se udeležijo lahko vsakdo, ki hoče dati oceniti svojega braka, četudi ne tek-muje. Po smotri zbranje k tekmi prijavljenih psov, nato odhod v lovišče.

Psi se bodo preizkuševali posamezno. Vsak pes me iskatni in goniti največ eno uro. Nato se ujame in priveže, četudi ni nič spodil. Če prej neha goniti, se to zgodi še prej. Takoj se spusti drugi tekmeč. Ko pre-teče določeni čas, se bo dalo znamenje z lovskimi rogom, za odstrel. Stojišča bodo namreč vsa zasedena in ko zajepe rog, je treba zajca ustreliti, psa pa ujeti in prive-zati. Zatorej naj bo vsakdo (tudi gledalci) preskrbljen s puško in veržico. Lisica se takoj odstrel, ne da bi se čakalo na rog.

Ko bo prvi pes izpuščen, se podajo sodniki z opazovalci na višjen prostor, kjer bo mogoče pregled in se po potrebi pomočje po lovišču dalje, da more vsak pes-tekmeč iskati po se neoblovljenem de-lu lovišča. Opoldne kratak odmor. Popoldne se tekma nadaljuje, na enak način; če bo treba tudi še v ponedeljek.

Tekma se vrši ob vsakem vremenu; vodi jo g. dr. Ivan Lovrenčič. Za sodnike so določeni predsednik K. L. B. Henrik (ba-ron) Lazarini, Viljem A. Fuehrer in Ivan Rus-Breže.

Ocenjevalo se bo: vodljivost, posluš-nost, iskavo, način gonje, glas, vztrajnost in obnašanje pri ustreljenih divjačin.

Dobitki so saenkrat določeni trije: I. Din 100; II. Din 75; III. Din 25.

Poleg tega se bodo razdelila tudi še druga častna darila.

Sodniki niso vezani na kakšno predpis-e in sodijo po lastni uvidevnosti.

Vodja tekme je upravičen njen spored izpremeniti.

Prijave so dopustne tudi še na dan tekme, tik pred smotro; plačati se pa mora dvojna prijavnina, torej Din 10.

Zvečer se v gostilni Ivana Rusa raz-glas ocenitev.

Ljubljana, 20. oktobra 1924.

Peter Zmitrek, Henrik baron Lazarini, tajnik, predsednik.

212 n

— Hašk (Zagreb): Ilirija. Diference med Haškom radi Haškove odpovedi go-stovanja v Ljubljani dne 12. t. m. so spo-znavno izravnan. Hašk nastopi v izrav-na-vo svoje obveze v Ljubljani v nedeljo, 26. t. m. s kompletno I. garnituro proti Iliriji. Haškova postava se glasi: Fridrih-Vr-hančič, Kunst-Marianovič, Cindrič, Križ, H.-Kahn, Zinaja I., Grdenič, Vinek, Plazerter.

— Izredna glavna skupščina Jug. kot. saveza. V nedeljo se je vršila v Zagrebu izredna glavna skupščina Jug. kot. saveza, na kateri je bilo zastopanih 21 klubov iz Hrvatske in Slovenije. Zborovanje je otvo-ril predsednik Weiler, nakar so takoj prešli na dnevni red. Po kratkem poročilu tajnika Lončarja je bila staremu odboru izrečena zaupnica. Nato je bil izvoljen novi odbor in sicer predsednik g. Weiler, podpredsednik Jura! Fröbe, drugi podpredsednik g. Jakob Gorjanc, I. tajnik Lončar Franjo, II. tajnik Evgen Lustig, blagajnik Zlof Mirko, vodja Jurčev Viktor, podvodja Bučar Artur ter sledeči odborniki: Savič, Pernat, Bogović, Kamačnik in namestniki: Živič, Grund, Pin-tarič; revizorji: Miholič in Removacek.

— Skavtsko gibanje. Številno sloven-skih skavtov se je znatno pomnožilo, tako da jih je danes v Ljubljani skoraj 200. v Mariboru do malega sto ter celo v — Kočevju 25. Z izredno lepim številom vrlih skavtov so se ponašale lanske leto tudi Trbovlje. Po znanih trbovljskih dogodkih pa je njih društvo tako rekoč razpadlo, a kakor ču-je mo se iznova poraja ter je pričakovati, da se dvigne vsekakor kvalitativno boljša četa od prvotne. Da se je v Kočevju ta, v današ-njih časih toli važen sport, tako razmahnil, je pač zasluga tamkajšnjega profesorja Ur-šiča, ki je z vso vno deloval, da je vzbudil zanimanje za skavtski sport na šolsko mladino.

STANJE PRVENSTVA V SLOVENIJI.

Ilirija	6	6	0	0	32: 3	12
Jadran	5	3	1	1	10: 7	7
Primorje	4	2	1	1	6:12	5
Hermes	5	1	1	3	7:12	3
Maribor	4	1	0	3	5: 7	2
Rapid	3	1	0	2	2:13	2
Celje	5	0	1	4	8:16	1

INOZEMSKÉ NOGOMETNE TEKME.

— Budimpešta: MTK : FTC 11:2 (ne obratno, kakor je bilo poročano večer).

— Dunaj: Hakoah : Amateure 1:0, Sim-mering : Admira 3:0, Wacker : Rapid 2:1, Sportklub : Rudolphshügel 3:1.

— Druga profesionalna liga: WAF : Nicholson 3:1, Germania : Internatio 0:0, Vorwärts 06 : Bewegungsspieler 1:1; Sturm 07 : Sportfreunde 3:0.

— Vienna (Dunaj) je nastopila v Gradcu proti kombiniranemu teamu Sturm-OAC in zmagala s 4:2.

— Praga: Slavija : DFC 3:1; Meteor : Praga VII. 4:3; Sparta : Sparta Kosife 4:0 (2:0); Nuselsky : Viktorija Vinohrady 2:0; Viktorija Žizkov : Čechie Karla 7:2.

— Pariz: Tennis Borussia (Berlin) : Club France 3:1; Borussia je drugi nemški klub, ki je sedaj izza prevrata igral v Pa-rižu.

STANJE PRVENSTVA NA DUNAJU.

Simmering	5	4	0	1	13: 7	8
Wacker	5	2	3	0	8: 4	7
Vienna	4	2	1	1	7: 5	5
Admira	4	2	1	1	8: 6	5
Rapid	5	2	1	2	12:11	5
Amateure	3	2	0	1	3: 3	4
WAC	4	1	1	2	5: 5	3
Hakoah	4	1	1	2	4: 5	3
Sportklub	5	1	1	3	6: 8	3
Slovan	5	1	1	3	8:13	3
Rudolphshügel	4	1	0	3	4:11	2

Julijska Krajina.

— V Idriji so bili nabori za mesto in okolico. Potrjeni so bili skoraj vsi. Nekateri so tega še vesel, ker je brezposelnost v Idriji naravnost nezaljšana. Lahko bi bilo zaposlenih še najmanj 400 delavcev, ali rud-niško ravnanstvo ne sprejme na delo nobenega domačega človeka več. Rudnik ima na leto ogromne dobičke, ali

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 21. oktobra 1924.

Delo za organizacijo slovenskega planinstva.

Ze pred vojno so poedini slovenski turisti delovali na to, da bi se čim bolj poglobili stiki med posamnimi slovenskimi turističnimi organizacijami. Ze takrat je bila sprožena misel, da bi se osnovala zveza slovenskih planinskih društev. Vojna je pokopala vse te načrte in tudi po prevratu so bile razmere v posamnih slovenskih državah take, da ni bilo resno misliti na kakšno tako organizacijo. Šele zadnji dve leti so se prilike tudi v slovenskih zemljah tako spremenile, da se je znova pojavila med slovenskimi planinci misel, da bi se osnovala čim najtesnejša zveza med slovenskimi planinci in njihovimi organizacijami.

Kakor vselej, kadar gre za slovensko stvar, so tudi v tem primeru dali pobudo — Čehi.

Da se pouči, v kakšnem stadiju se nahaja sedaj vprašanje enotne organizacije slovenskih turističnih društev, je naš urednik v Pragi posetil predsednika »Kluba češkoslovenskih turistov« ministerjalnega svetnika g. dr. Gutha - Jarkovskega ter ga naprosil, da mu da informacije o stališču, ki ga zavzemajo češkoslovaški turistovski krogi napram tej ideji.

Dr. Guth - Jarkovsky se je izrazil:

»Ideja, da se ustvari čim najtesnejši prijateljski stiki s slovenskimi planinci, ni nova. Naše organizacije so te stike gojile že zdavna. Zlasti intimne so bile naše zveze s Slovenci, ki so si v Slovenskem planinskem društvu ustvarili mogočno in krepko napredujočo turistovsko organizacijo. Na čelu naših planincev, ki so bili stalno v bratskih stikih z jugoslovenskimi, zlasti pa s slovenskimi planinskimi krogi, je bil pred desetletji dr. Choudonsky, v novjšem času pa dr. Dvorsky in dr. Černy. Kako pravilno so naši planinci pojmovali skupne interese, je najboljši dokaz za to, da so pred desetletji osnovali v Pragi podružnico Slovenskega planinskega društva, ki je ves čas svojega obstoja razvijala živahno delovanje in celo zgradila v slovenskih Alpah svojo planinsko kočjo. Le obžalovati je, da je morala ta podružnica prenehati s svojim delovanjem, ker po zakonu ni mogla obstajati kot filijalka inozemskega društva. Povojne razmere v prvih letih niso bile ugodne za razvoj turizma v slovenskih zemljah. Šele v zadnjih letih so se razmere spremenile, da je mogoče znova misliti na tesnejšo organizacijo med slovenskimi turisti po načelih in načrtih, ki so obstojali že pred vojno. Kakor pred vojno, tako je tudi sedaj ideal vseh češkoslovaških planincev, da se čim najprej pokliče v življenje Zveza slovenskih turistovskih društev.

Menim, da ne bo težko oživotvoriti tako organizacijo, ki bi bila ne samo v kulturnem oziru največje važnosti, marveč bi tudi mogočno služila ideji vseslovenske vzajemnosti. Kakor sem že poudarjal, so naši stiki z jugoslovenskimi planinskimi društvi čim najintimnejši in ni prav nobene dvoma, da se ti medsebojni odnosi prav lahko prikorj tako, da nastane iz njih krepka, enotna, skupnim plemenitim ciljem služeca zveza. V ta krog skušamo pritegniti tudi Bolgare. Predsednik bolgarskega planinskega društva Antonov je lani posetil Prago in iz razgovora z njim je bilo posneti, da teže tudi bolgarski planinci za tem, da bi prišli v tesne bratske stike z ostalimi slovenskimi tovariši.

Glede Poljakov je sondiral teren član odbora »Kluba češkoslovaških turistov« ministerjalni tajnik Mühlmann, ki se je opetovano sestal s Poljaki v Zakopanah ter jih popolnoma pridobil za ustanovitev časa in potrebam primerne organizacije slovenskih turistovskih društev.

Kakor vidite, so priprave za osnutek zveze slovenskih planinskih društev v polnem teku. Od teh priprav do uresničenja je samo še korak. Nadejam se, da bo že v doglednem času mogoče pristopiti k praktičnemu delu in udeleževanju. Govoreč o turistiki, bi rad slovensko javnost opozoril na važnost naših dijaških zavetišč (nocležaren), ki so osnovana, da bi omogočila naši mladini potovanje po naši državi in ji dala priliko, da se seznani z njenimi krašotami. Želim, da bi se teh zavetišč posluževala tudi mladina ostalih slovenskih narodov, naši dijaki in mladi turisti pa bi naj v čim največjem številu posekali ostale slovenske zemlje ter se tako naučili spoznavati bratske narode, njih zemljo in njih običaje.

Naše nazore o poglobljenju že obstoječih prijateljskih stikov med slovenskimi turistovskimi organizacijami bi najbolje preciziral tako-le:

V turistiki zremo najboljšo sredstvo za vzajemno spoznavanje, za vzajemno, iz tega izvirajočo prijateljstvo in pravo slovensko bratstvo.

— Novica za naše državne vpokojence. V Ljubljano so pravkar dospeli iz Beograda »Službene Novine« s dne 15. t. m., št. 236, ki prinašajo »Rešenje ministarskega sveta o dodacima na skupno penzionerima« s dne 8. t. m., t. j. ministarsko naredbo o novih osebnih in rodbinskih dokladah našim državnim vpokojencem, o katerih se je že toliko govorilo in pisalo. »Naredba« (na papirju) je torej tu; sedaj je le še treba, da jo naša finančna delegacija tudi izvede. Saj je denar tudi tu. O vsebini naredbe bomo spregovorili priložno par besedil: tako zaključimo serijo naših tozadevnih člankov. Za zdaj se omejimo na to, da opozarjamo prizadete kroge na njo z željo, da bi vpokojencem s poviškom in s »diferenco« ne šlo tako, kakor gre tozadevno njihovim aktivnim tovarišem.

— Upravičen pesimizem. »Jugoslovanski Lloyd« in njegov beneški dopisnik se prav po nepotrebi razburjata radi našega izvajanja k posnetku iz beneškega dopisa v naši politični vesti: »Kaj se pripravljajo v Benetkah?« v številki 236. dne 15. t. m. Malo neverjetno se nam je zdelo trditve, da ni v naši delegaciji nobenega strokovnjaka. Po dopisnikovem mnenju je je naprilo breme kompliciranih vprašanj na dr. Rybářa. (Ako se uresniči dopisnikova trditev glede strokovnjakov, bo to pač neodpusten greh beogradske vlade!) V nadaljnjem pa smo povsem soglašali z dopisnikom »Jugosl. Lloyd« in zaključili, da je njegova sodba na sploh »zelo pesimistična ali upravičena«... V Benetkah gre za naše svobodno gibanje na morju in na naši zemlji. Za to gibanje morajo veljati le naši preudarki in naši sklepi. Gorje, ako bi se v Benetkah uresničili italijanski naklepi! — Tako smo pisali. To je jasno in čisto. Zato pa prosimo prizadete gospode hrvaške novinarje, da naj pazljivo čitajo naša izvajanja in naj jim ne podtikajo tega, kar ni v njih! p

— Družje vžgalice. »Drava«, d. d. za izdelovanje vžgalic v Osijeku, je povišala ceno vžgalic na 2 pare pri škatli. To povišanje zadeva neposredno kupce, dočim se bodo dobivale vžgalice v razprodaji še dalje po maksimalni ceni 1 Din za škatlo. Cene so bile povišane radi pokritja večjih proizvodnih stroškov. Tako se glasi poročilo. Ali ako bo nakup vžgalic dražji, bo sledila gotovo tudi dražja prodaja!

— Promet v pristanišču na Sušaku. Meseca septembra t. j. se je uvozilo cimenta, apna, ožlja, koruze, železa, peska, soli raznega lesa in drugega blaga za ton 4721, vna se je uvozilo 12.792 hl. Izvozilo se je raznovrstnega lesa in drugega blaga za ton 6348 in 10.043 kubnih metrov lesa. Razven tega je bilo v omenjenem mesecu dnevnega prometa 57 vagonov z brodovi neredne proge. Ako se vstejejo brodovi rednih prog, znaša dnevni promet okoli 66 vagonov. September je bil najprometnejši mesec. Inozemskih parobrodov je došlo 16. Kadar se izvrše vsa potrebna dela v pristanišču na Sušaku, bo promet brez dvoma mnogo večji od meseca do meseca.

— Veliko premoženje so zapustili v Ameriki pred kratkim umrli Ivan Travič, Ivan Maretič in Alojzij Kovač. Sodi se, da so bili domačini iz Juljske krajine. Nasledniki, ki bi bili opravičeni do dedščine, se imajo javiti jugoslovanskemu izseljenškemu komisariatu v Zagrebu, Kamenita ulica 15.

— Kranjske novice. V ponedeljek zjutraj je ogenj upepelil posestnika Josipa Marčana na Hujah pri Kranju dve poslopji, njegovemu sosedu »Bognarju« pa eno gospodarsko poslopje. Škoda znaša več sto tisoč dinarjev. Ogenj je potaknila bržkone zlobna roka. Na lice mesta došli gasilskimi društvom se je posrečilo ogneti lokalizirati, sicer bi bila nesreča še večja, ker je v bližini več s slamo kritih poslopji. Pri tej priliki je kranjsko prostovoljno gasilsko društvo ponovno dokazalo svojo vzorno disciplino, ker je došlo na lice mesta v en četrt ure.

— Težka avtomobilska nesreča pri Vardžinu. Uradnik Vilko Kostelec iz Zagreba je napravil v soboto popoldne z večjo družbo avtomobilski izlet v Vardžin. Pri Malem Bisagu sta skočila pred avtomobil nenadoma dva prešiča in sofer je naglo okrenil voz, da ju ne povoli. Avtomobil se je prevrnil v cestni jarek, pri čemur so 3 potniki padli iz njega, dočim je četrti, neki inženir, obsedel v vozu. Pri padcu se je najtežje poškodoval bančni uradnik Kostelec in je bil z drugim avtomobilom prepehlan v Vardžin, kjer pa je čez nekaj ur umrl. Neki dami je pri nesreči izšlo dva zoba, dočim so dobili ostali potniki le neznatne poškodbe. Sofer, ki je ostal nepoškodovan, si je hotel v obupu pognati kroglo v glavo. Zanimivo je, da je lansko leto doletela pri vožnji z avtomobilom v Vardžin tudi Kostelečeva brata smrt. Prispel je sicer zdrav v Vardžin, kar pa ga je zadela kap.

— Ponesrečen delavec. Mizararji pomočnik Anton Šitar v Krizah na Gorenjskem je zašel pri obnovi deske po nesreči v stroji za oblanje. Rezila so mu odresala tri prste popolnoma in so mu sploh težko poškodovale roko, tako, da je moral iti fant v bolnico. Na žagi venečanki Franceta Aljančiča na Bistrici pa se je težko ponesrečil žagar Janez Rakovec. Žaga mu je potegnila med klinje levo roko in mu jo je tako zdrobilo, da so ga morali prepeljati v bolnico.

— Beg Čarugovega tovariša. — Zopet prijet. Poročali smo svoječasno o begu Fr. Mateja, bivšega člana »Kola gorskih ptičev«, iz lepoplavskega kaznilnice. Mateja je bil, ka-

Kor znano, obsojen na 8 let težke ječe. Ponesrečen je dne 18. julija iz kaznilnice ter se pojavil 28. septembra v Dolci, kjer je zahteval, da se mu izstavi kratni in samski list, da bi se lahko poročil. Orožniki pa so drznega begunca kmalu izsledili in ga prišli v stanovanju Eve Maglič v Podgorju, s katero je imel ljubavno razmerje in jo hotel poročiti. Mateja je krasno smrčal, ko so prišli orožniki. Šele, ko je narednik Vučurjevič prižgal luč in zakričal: Mateja vstani! Tu imaš kratni in samski list! se je zbudil, dvignil roke in stokal: »Gospodje udam se.« Orožniki so ga zvezali in odvedli v Našice.

— Junaki Dravčičani. Ko se je strugar Franjo Reš iz Ljubljane dne 19. tm. okoli pol 24. ure vračal iz Sent Vlada s svojo zarobenko proti Ljubljani, so ga v Dravljah napadli štirje fantje in ga s palicami pošteno premakastili. Reš je bil precej poškodovan; tudi so mu napravili 100 Din škode na obleki, kar so mu pa velikodušno povrnili. Za svoje dejanje pa se bodo fantje iz Dravlj zagovarjali pred sodiščem.

— Neznan kam je izginil 20-letni Ivan Seliskar, posestnikov sin iz Podutika. Odšel je v nedeljo zjutraj v Šiško k maši, ni se pa več vrnil. Oče zatrjuje, da je bil fant mirne narave in se mu je verjetno morala primeriti kaka nesreča.

— Nesreča ali samomor. Včeraj so našli na železniški progi Zagreb-Culinec pri stražnici št. 67 moško truplo, kateremu je bila zdrobljena glava, desno stopalo in desna roka. Ni še dognano, le-li se je dotičnik ponesrečil, ali je izvršil samomor. Iz dokumentov, ki so jih našli, je razvidno, da je ponesrečenec Ivan Brozič rojen l. 1889 v Kranju. Po poklicu je bil mizar in je bil v zadnjem času uslužben v Bjelovaru.

— Gladovna stavka invalidov v Brestovcu se vedno traja. Invalidi se se znova z brzojavko obrnili na dvorni maršalst za prošnjo, naj se pošlje posebna komisija iz Beograda, da preišče razmere v invalidskem domu v Brestovcu. Invalidi nadaljujejo stavko z gladom. Dne 19. t. m. se je radi pomanjkanja hrane onesvestil četrti invalid. V odseku za socialno politiko v pokrajinski upravi se je sestala konferenca, ki je zaključila: 1. Posebna komisija bo izvršila zdravniški pregled vseh invalidov v Brestovcu. Na temelju tega pregleda se bo ugotovilo, koliko invalidov naj še nadalje ostane v invalidskem domu v svrhu zdravljenja in v koliko se da reducirati stanje invalidov. 2. Posebna komisija naj ugotovi, kateri invalidi potrebujejo obleko, obuvale in perilo. 3. Uvede se preiskava proti invalidom in upravi invalidskega doma. Vlada je poslala v Brestovac v svrhu pogajanj posebno komisijo. Pogajanja z invalidi niso imela uspeha.

Vabljava in mikavna je

Mirim čokolada!

Iz Ljubljane.

— Božičnica za revne otroke v Ljubljani. Vsa ljubljanska dobrodelna društva so sklenila prirediti v mesecu decembru skupno božičnico za revne otroke. V to svrhu se je sestavil odbor, ki obstoja iz zastopnikov mestnega magistrata in vseh društev ter ima nalogo izvršiti vse priprave za prireditev te božičnice. Ker je število revnih otrok zelo veliko in je potreba zlasti pri nekaterih otrocih zelo velika, bode odbor apeliral na usmiljenost občinstva ter izvršil v to svrhu obsežno nabiralo akcijo. To nabiralo akcijo izvedejo posamna dobrodelna društva potom svojih članov. Da se ne bo te akcije izrabljalo od strani raznih sumljivih elementov v kake nepošteno namene, opozarjamo že sedaj občinstvo, da se bodo nabirali darovi za božičnico za revne otroke potom posebnih nabiralnih pol, ki bodo potrdene od mestnega magistrata. Vsak darovatelj dobi potrdilo, s katerim se lahko izkaže, da je že priložil svoj obolus tej akciji. Upati je, da akcija dobrodelnih društev ne bode brezuspešna ter da uspe v polni meri. Apelliramo že sedaj na usmiljena srca, da ne zavračajo nabiralk raznih društev ter da vsak po možnosti prispeva, da olajša vsaj enkrat beo revnih otrok. — Dne 1. in 2. nov. t. l. izvedejo dobrodelna društva potom svojih članov prvo nabiranje darov za božičnico. Na več krajih bodo prodajale dame sveče ter bodo razna društva postavila nabiralnike.

— Zadruga šola. V zimskem semestru tekočega šolskega leta se odpre na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani Zadruga šola, ki se prične z vpisovanjem dne 4. novembra t. l. od 10.—12. popoldne in traja do Velike noči 1925. Sprejemajo se le moški, ki so stari najmanj 16 let in so dovršili ljudsko šolo. K vpisovanju je treba prinesiti rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo in Din 15. Solnine ni nobene. Redni pouk se prične 4. novembra t. l. ob 2. popoldne in se bo vršil vsak delavnik od 2.—7. zvečer. V slučaju prevelikega števila prijavljenih imajo prednost kmečki posestniki in njihovi sinovi, ki nameravajo sodelovati pri domačih zadrukah.

— Jugoslovansko-Češkoslovaška Liga v Ljubljani in Češkoslovaška Obec v Ljubljani priredita dne 25. t. m. ob osemih zvečer proslavo 500letnice Žižkove smrti v spodnjih prostorih restavracije »Zvezda«. Na sporedu je slovensko predavanje o Žižku in petje pesmi iz njegove dobe. Vstop prost. — Vabimo ljubljansko javnost k obilni udeležbi.

— Opozorilo delodajalcem in brezposelnim. Vsi delodajalci Državne borze dela iz sedanjega prostora na Mestnem trgu št. 2 (Mestni magistrat) v prostore stanovanjske urada v drž. baraki na vogalu Dunajske ceste in Ceste na južno železnico se 21. 22. in 23. tm. ne bo uradovale.

— Zdravstveno stanje mesta Ljubljane. Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 12. do 18. oktobra beleži to-le statistiko: Umrlo je 23 oseb, 11 moških in 12 žensk (tuec 7). Smrti vzroki: življenska slabost 2, jetika 3, pljučnica 1, zastrupenje 1, srčna hiba 1, boleznj žila 2, rak 2,

drugi naravni smrti vzroki 9; slučajne smrtne poškodbe 2, samomor 1. Med tem časom se je rodilo 30 otrok, 16 dečkov in 14 deklic. Naznaneje nalezljive bolezni: davica 1, griza 1, dušljivi kašelj 2.

— Družabne plesne vaje »Kluba plesovalce« se prične v četrtak 23. oktobra ob 20. v dvorani »Kazine«. Vabljeni blagovoljno nemudoma dvigniti izkaznice.

— Umor na Hranilnični cesti. Sodna obdukcija na Hranilnični cesti umorjenega trgovca g. Pipana se izvrši danes popoldne ob 15. v mrtvašnici pri Sv. Krištofu. Kakor čujemo, bo radi suma umora aretirani E. M. najbrže že jutri izpuščen, ker je po zanesljivih svedokih toliko kakor dognano, da je bil v kritičnem času v večji družbi in se je šele ob pol 24. napotil iz gostilne domov. Preiskava bo, kakor se zdi, torej morala kreniti popolnoma v drugo smer.

— Najmodernejša moške in damske kroje, preizkušene, razpošilja ni izdeluje po meri minist. za trgovino in obrt koncesionirana krojna šola, Židovska ulica 57/L, Ljubljana.

— Tatvina prvot iz cerkve Sv. Jožefa. Jakob Meglič, cerkovnik cerkve Sv. Jožefa je ovdaj, da sta bila s stranskega oltarja v cerkvi dne 15. in 20. tm. ukradena dva prta, vredna 600 Din.

— Policijske ovadbe: Včeraj so prispele na polico sledeče ovadbe: radi tatvine 3, kaljenja nočnega miru 2, prestopka cestnopolniškega reda 6, prekoračenja pol. ure 3, pretepa 2, onemoglosti na cesti 1, zaplenba samokresa 1, pobeza od doma 1, poškodbe tuje lastnine 1. Aretacije: 2 radi tatvine, 1 radi postopanja.

— Drzen por. Včeraj okoli 20. ure je v gostilni Kajfež v Florjanski ulici delavec Jakob Omerza ponujal nekemu drugemu delavcu srebrno veržico na prodaj. Nenadoma je k obema pristopil brezposelni mesarski pomočnik Miha Šveglj, iztrgal je Omerzo veržico iz rok in zbežal iz gostilne. Drznega storilca pa so prišli v Florjanski ulici in je bil odveden na polico. Danes so ga izročili sodišču.

ZAGONETEN ZLOČIN V KRŠKEM.

Iz Krškega nam poročajo: Posestnik Jakob Verdelj iz Vrbske vasi, občina Krško je pred približno dvema tednoma sprejel v službo novega hlapca, za čije ime se sedaj ne ve. Hlapec, ki je opravljal različna dela pri hiši ter gonil tudi edino kravo na pašo, je nagovoril gospodarja, da naj kupi še eno kravo, češ da bo imel več dela z živino. Posestnik Verdelj je pristal na hlapčevu zahtevu in je 11. tm. v hranilnici dvignil 3000 Din. Preteklo sredo dne 15. tm. pa se je pojavil hlapec v Krškem in je ponujal kravo na prodaj. Napravil je z neklim mesarjem kupčijo in mesar je izjavil, da pride po Kravo v Vrbsko vas. Ko je prišel tja, je bil hlapec sam doma. Zato se je zdel mesarju kupčija sumljiva in je zahteval aro, ki jo je dal na račun nazaj, poleg tega pa je videmskemu županu naznanil sumljivo obnašanje hlapca. Naslednji dan je odšel župan na dom posestnika Verdelja. Vsa okna Verdeljeve hiše pa so bila z deskami obita, na vratih pa je bil napis: »Jaz sem junak iz Like in se nikogar ne bojim. Stari in stara sta odšla v Toplice in se ne vrne več!« Čim je župan to opazil, je zadevo ovdal orožnikom, na kar je bila na lice mesta odposlana sodna komisija. Nasloma so vdrl v hišo, kjer so opazili sledove krvave borbe; oba zakonca, ki sta očitno postala žrtve hlapca, sta izginila in tudi o hlapcu ni sledu. Uvedena je bila obširna preiskava, da se razreši zagoneten slučaj.

Iz Celja.

— c Redni sestanek JDS za mesto Celje se vrši v sredo, dne 22. tm. v Kolodvorski restavraciji ob 20. zvečer. Polnoštevila udeležba.

— c Umrli je Klavni ulici pobiralec tržnih pristojbin g. Verk.

— c Smrtna nesreča. V Laškem se je te dni smrtno ponesrečil g. Ludvik Ossendorf pivovar Delniške pivovarne. Padel je več metrov globoko ter se hudo poškodoval. Prepeljali so ga v celjsko bolnico, kjer je umrl. Pokojnik je bil rodom iz Češkoslovaške ter je bil dolga leta zaposlen v pivovarnah Laško in Zalec. Bil je iskren Slovan in narodnjak. Naj bo pokojniku ohranjen časten spomin!

— c Policia je aretirala radi zločina nepravnosti nekega J. Z. in H. K. Oddana sta bila v zapore okrožnega sodišča.

— c Francoski krožek ima svoj občni zbor dne 27. oktobra ob 18. zvečer v društveni sobi v Narodnem domu. Istočasno se bodo sprejemale prijave novih članov.

Iz Maribora.

— m Divjanje kolesarjev in avtomobilov v Mariboru. Tekom letošnjega leta se je v Mariboru razpasla grda razvada kolesarjev in avtomobilistov, ki smatrajo mariborske ulice, zlasti pa drevoreda za dirkališča. Po Tomšičevem drevoredu sploh ni več varno hoditi. Pešci že davno hodijo zunaj drevoreda po vozni cesti, ker so drevored obdesedeno okupirali kolesarji, ki se tam vežbajo v dirkanju. Skrajno nevarno je tam za otroke. Ker pa tvori ta drevored ravno mejo med mestom in Krčevino, noče nikdo prevzeti odgovornosti za red. Policia pravi, da je to stvar orožništva, orožniki pa so prepričani, da pripada ta naloga mestni policiji. Tako se ne briga za red niti policija, niti orožništvo, kolesarji pa se obema smejijo v pest in pridno dirkajo dalje. Nič boljši niso avtomobilisti. Več mariborskih ulic je za avtomobil, promet zaprtih, kar oznanjajo velike table ob vzhodu. Seveda se avtomobilisti za to ne brigajo, temveč vozijo ali pravilno: dirkajo baš najraje po teh ulicah. Policia to mirno gleda in dopušča. Često se dogaja, da vozijo avtomobili celo po Gosposki ulici, četudi je ta celo za navadne vozove zaprta. Mislimo, da bi bil že skrajni čas, da se temu početju enkrat energično napravi konec.

Sokolstvo.

PRIJATELJEM JOŠKA RAJHA.

Naš blagi, nepozabni Joško Rajh je bil Sokol dušom in telom. Vse njegovo delanje in nehanje, vse mišljenje mu je bilo Sokolstvo. Radi Sokolstva so ga preganjali sovražniki Sokolstva, trpel je mučeništvo v Grških zaporih, pa Joško Rajh je svojim sovražnikom in preganjalcem sokolstva odpustal, jim pomagal, baš ker je bil pravi Sokol z vso svojo mehko dušo.

Kot mnogoletni starosta »Murskega Sokola« deloval je za tem, da dobi sokolov mišljenje vse obče svojstvo vseh slojev in še posebno njegovih kmetijskih tovarišev; sam kmet z znojem na čelu, pa s ponosom v srcu, je uvideval živo potrebo, da se kmetoski ljudstvo povzdigne do spoznanja sokolskih idealov, da bode deležno one srčne kulture, ki je bilo markantno svojstvo njegove plemenite duše kot sad sokolske vzgoje.

Svojo življensko nalogo je hotel dovršiti s tem, da postavi svojemu velikopoteznemu sokolstvu delovanju kot trajen spomin: »Sokolski dom« v Ljutomeru.

Na njegovo inicijativo se je nakupilo sokolsko stavbišče, na njegovo prošnjo in njemu na ljubo so darovali njegovi prijatelji za »Sokolski dom« potrebno opeko in les, on sam — velik mecen »Ljutomerskega Sokola« — je pri vsaki priliki mnogo daroval in žrtvoval, več nego so mu dopuščale premoženjske in rodbinske razmere, samo da bo stal »Sokolski dom«.

Nesreča je hotela, da je moral Joško Rajh nenadoma ostaviti zapričeto delo. Njegovemu spominu smo dolžni, da delo nadaljujemo in dovršimo za »Sokolsko društvo« v Ljutomeru; prepotrebno zgradbo, ponosno, kakršno si jo je zamislil pokojni Joško, in na onem mestu, kjer so njegovi sokolski prijatelji zakopali z njegovo krvjo posvečen prst, odvzeto s kraja nesreče.

Sokolsko društvo v Ljutomeru je ustanovilo povodom smrti Joška Rajha poseben sklad: »Sklad Joška Rajha« za zgradbo Sokolskega doma v Ljutomeru.

Prijatelji in vsi vi, ki ste ljubili in spoštovali Joška Rajha, oddajte se manj tega blagoga poklonika, darujte prispevke za »Sklad Joška Rajha«!

Prispevke sprejema sokolsko društvo v Ljutomeru in jih bo objavilo v časopisih.

Ne vencev! Cvetje oveni. Trajen bodi spomin Jošku Rajhu. Slava mu!

Državni vpokojenci in železniške vožnje.

Pravkar je bil obelodanjen »Pravilnik za vozne olajšave«, ki je stopil v veljavo že dne 1. oktobra 1924. Zgodilo se je, kar se pa to pot ni pričakovalo, da so ostali vpokojenci zopet na cedilu. Dočim bodo uživali državni, aktivni nameščenci, počeni od 1. januarja 1925, 50-odstotni popust pri poljubnih, neomejenih vožnjah po železnici, ostali so vpokojenci na onem stališču, na katerem so bili do sedaj. Koncedirana jim je tudi po novem le dotedanja stara pravica trikratne vožnje letno. To je zopet nov udarec vpokojencem v obraz. Vidi se, da vlada hoče partout napraviti iz vpokojencev državljane neke posebne druge vrste, ker jih zapostavlja, kjer jih le more. V vseh uradniških zadevah je umetno razločevanje, umetno ustvarjanje nasprotstva med aktivnim in med vpokojenim uradnikom ona rdeča nit, ki se vleče kot pravcati perpetuum immobile skozi vsa ta vprašanja. Človek si zamahe bel glavo, da bi prišel na vzroke, ki so bili merodajni za zopetno zapostavljanje vpokojencev. Po našem mnenju med aktivnim uradnikom in med vpokojencem ni drugega razločka, nego ta-le: aktivni uradnik je sedaj to, kar je bil vpokojenec poprej, in vpokojenec je sedaj to, kar aktivni postane.

Če se absolutno že hoče imeti kak bistveni razloček, bi smel ta obstojati le n. pr. glede dohodkov plače ali dejanske doklade ali sploh draginskih doklad. To je še kolikor toliko opravičljivo. Toda kako opravičiti razloček v kolikor prihaja vožnja po železnici in po poštev? Vpokojenec, ki je do služil svoja leta, je vendar popolnoma enakovreden svojemu aktivno služecemu tovarišu, in, da more uživati pokojnino, je moral vendar odrahtati državi toliko in toliko denarja na pokojninskih prispevkih. Če je bivša Avstrija, ki je bila gotovo biokratična država, ter gotovo tudi delala v gotovi meri razloček med aktivnim in med vpokojenim uradnikom, vendar priznala slednjemu ravno iste ugodnosti, kakor prvemu, — kako je mogoče, da dela sedaj nasledstvena država nenkrat razloček? In to še celo potem, ko je v principu že do sedaj priznavala enake ugodnosti za obe uradniški kategoriji: za aktivno in za vpokojeno uradništvo. Kje je vendar tu logika? Naj store uradniške organizacije svojo dolžnost in naj opozore prometno ministrstvo na očividno krivico, katera se dela vpokojencem v tem vprašanju Sicer obstoja pa itak že vprašanje, da-li bo novi prometni minister, ki bo prišel, sploh veljavnost predmetnega pravilnika sploh priznal oziroma da-li ne bo morda napravil novega?

Darujte za sokolski Tabor!

• Angleški zdravstveni teden. Na Angleškem so imeli »Zdravstveni teden«, ki zasleduje cilj, skrbeti za ljudsko mišljenje. Treba polskati sredstva in poti, da se zmanjša umrljivost. Misel »Zdravstvenih tednov« je dosegla doslej že lepe rezultate. Preiskujejo se zdravstvene šolske otroci in izdajajo se nato potrebne naredbe v varstvo otroškega zdravja. Zdravniške avtoritete so mnenja, da se bo s takim stalnim pregledovanjem otrok dosegel lepši in krepkejši naraščaj.

Gospodarstvo.

Sadna razstava na Ljubljanskem velesejmu.

Danes se je zaključila prireditve, ki jo mora naša javnost pozdraviti kot nov uspeh na gospodarskem polju. Sadni sejem in razstava, prva v večjem obsegu, je za nami, a pred nami se odpira široko polje dela, ki je potrebno in koristno ne le ožjemu krogu sadjarskega, marveč vsemu našemu gospodarskemu organizmu.

Sadjarstvo in vrtnarsko društvo za Slovenijo je upoštevalo letošnji izredno dobro letino sadja in prireditve sadni sejem, hoteč v prvi vrsti dvigniti našo sadjerejo. Uprava ljubljanskega velesejma je šla društvu vsestransko na roko glede reklame in komercialnega dela te prireditve, ki je proti pričakovanju zelo dobro uspela. Poset je bil zlasti v nedeljo zelo številčen. Že v soboto je bilo prodanih nad polovico vzorcev. Kljub temu, da so se vršile priprave zadnji hip in v največji naglici, so lahko prireditelji z rezultatom zadovoljni. Sadjarstvo in vrtnarsko društvo, ki se zadnja leta zelo hitro razvija (od l. 1923., ko je šlo 2131 članov in 24 podružnic, je naraslo na 4124 članov in 40 podružnic), je organiziralo sadni sejem z namenom koncentrirati sadje iz cele Slovenije in zainteresirati zunanji svet za to, doslej žal vse premalo upoštevano grano našega gospodarstva. Sprejem je bil zamljiv, kot prvi večji poizkus, kateremu naj bi sledili prihodnja leta redni sadni sejmi. Ker se je ta poizkus prav dobro obnesel, se nam obeta vsako leto sadni sejem, ki postanejo sčasoma važen faktor v pospeševanju naše sadjereje. Ob tej priliki moramo opozoriti vladu, da se zavzame za te prireditve in prisloži sadjarskemu društvu na pomoč, ker samo ne razpolaga z zadostnimi sredstvi, da bi moglo nuditi sadjerejem priliko, da se še z večjim zanimanjem posvete svojemu delu.

Sadja je bilo na sejmu največ z Gorenjskega in iz Stajerske. Odlikovale so se zlasti sadjarske podružnice Šmartno ob Paki z najboljšim sadjem (34 vrst), Vojnik (29 vrst), Kamnik (28 vrst), Vodice (9 vrst), Litija (12 vrst), Predoslje (20 vrst), Središče pri Ptuj, Bistrica (7 vrst). Med številnimi posamnimi razstavljalci moramo omeniti g. Kendo, Godca iz Litije in druge, ki so s svojim prvovrstnim sadjem pokazali, kaj lahko doseže vstranost in marljivost tudi na tem polju. Tvrda Lavrič & Kovač je priredila v posebni koči zelo lepo razstavo. Sadjar Franc Rudl iz Pesnice pri Mariboru je razstavil nove stiskalnice in sadne mline ter razkazoval njihovo praktično uporabo. Odlikovalo se je tudi domače podjetje »Kemotekhnika in Frukts« iz Ljubljane. Pavillon L, v katerem je bilo razstavljeno sadje, je zelo okusno okrasila z zelenjem in krasnimi krizantemami, ki jih je pripravil Ferant. Med razstavljenim sadjem so se odlikovale po lepoti te-le vrste: grafenštajner, pisani kardinal, kanadke, landsberške renete, harbertova reneta, tafelki in parmene, zlasti zlate. Med gospodarskim (trpežnim) sadjem so vzbujali splošno zanimanje bobovci, mašancgari (gambovci), carjeviči, pogačari, štetinci in različni kosmači.

Kupčije so se sklepale na drobnino in na debelo. Zunanji kupcev je bilo nekaj iz Avstrije. Splošni uspeh je zadovoljiv. Razstavo je posetil med drugim bivši minister g. Hribar. ljubljanski knezoškof dr. A. Bonaventura, kmetska šola na Grmu, gospodinska šola v Ljubljani in drugi zavodi.

Da je sadni sejem tako dobro uspel, je v prvi vrsti zasloga predsednika sadjarskega in vrtnarskega društva g.

Rohrmanna, dalje inspektorja in kletarskega nadzornika Gombača, inspektorja in vrtnarskega nadzornika Humeka, inspektorja in šolskega nadzornika Škulja in tajnika ljubljanskega velesejma g. Z. Zoisa, ki je zastopal velesejmov urad. Ob zaključku sadnega sejma želimo, da bi vzbudila sadjereja čim večje zanimanje in bi postali ti sejmi stalna ustanova, ki bo služila ne le domačemu konsumentu in producentu, temveč tudi zunanjim in inozemskim interesom. Bogastvo, ki ga predstavlja naše sadje, ne sme ostati več mrtvi kapital, kakor je bilo z malimi izjemami doslej. Zato je dolžnost nas vseh, zlasti pa vlade, da podpre sadjarstvo in vrtnarsko društvo za Slovenijo, ki si je nadelo važno misijo, da dvigne našo sadjerejo.

—g Novosadska blagovna borza 20. okt. Na produkti borzi notirajo: Pšenica baška, 6 vag. 275, oves baški 3 vag. 279; sremiki 442,50, turščica, nova baška, 11 vag. 170; stara srbijanska pariteta Negotin 240; sremiska nova, november 205; moka »S« 3 vag. 540; fižol baški, 1 vag. 420. Tendence neizpremenjene.

—g Zveza med Lvovom in Reko. Generalno ravnanje poljskih železnic si je napravilo za železniško konferenco, ki se bo vršila sredi novembra v Neaplju, načrt za direktno zvezo med Poljsko in Italijo. Poljski delegati bodo predlagali najkrajšo železniško pot med Lvovom in Reko in se obrnejo v tej zadevi najprej do češkoslovaške vlade. Tako bi bil odhod iz Lvova ob 6. zvečer, drugo jutro ob 7. pa bi bil potnik ali pošiljatev na Reki. Z Reke bi odhajal vlak ob 7. zvečer in bi prihajal v Lvov drugo jutro ob 10.

—g Izvoz preko Raketa. Meseca septembra je šlo v inozemstvo preko Raketa 1607 konj, 5333 goveda, 138 telet, 144.000 komadov peradi.

—g Industrijska izložba v Subotici. Industrijski krogi v Subotici nameravajo prirediti veliko izložbo industrijskih produktov iz cele Vojvodine. Pozvana so na sodelovanje vsa industrijska združenja.

—g Angleška sodbina o naših gospodarskih razmerah. Angleški listi priobčujejo poročilo angleškega trgovskega atašea v Beogradu g. M. Harveja. Po njegovi sodbi prihaja gospodarska kriza vsled razcepnosti stavbnega delovanja in vsled tezaeviranja denarja s strani kmetov. To sili male banke, da plačujejo 30, 40 in celo 50% obresti. Posledica krize se zrcali v nezaposelnosti in zastoji trgovine. Izdeluje se v deželi vedno več kovin in dobre so napovedi glede nafte. Angleškemu tekstilnemu blagu konkurira Italija. Poslovne zveze z našim svetom si je treba ustvarjati osebno in mora se dati kredit, ako se hoče posel izvesti.

—g Francoski promet. Uvoz tekom devetih mesecev tekočega leta je dosegel 29 milijard frankov in 42.740.000 ton. Izvoza je bilo v istem času 30.650.000 frankov in 21.241.000 ton. Lanski promet iste dobe je znatno preokračen.

—g Izseljevanje. V Južno Ameriko je odšlo te dni naših izseljencev okoli 300 s parobrodom »Atlantia«. Od teh jih je 200 s Krka in 100 iz Dalmacije.

—g Italijanska banka v uradniških rokah. Iz Newyorka poročajo, da je »Banca d'Italia« v San Franciscu v Kaliforniji pripravila načrt, po katerem se odstopi vodstvo zavoda v roke njenih uradnikov, katerih je 2200. Ti si izberejo svoj upravni svet in svoje predstojnike. Banka ima zalogo 350 milijonov dolarjev, 60.000 vlagateljev, 86 podružnic v Kaliforniji in razsežne trgovske zveze po Evropi in nadaljnem Vzhodu.

—g Izvoz krompirja in sadja v Nemčijo. Mnoge nemške tvrdke so pričele popravljati po krompirju v Jugoslaviji; nekatere žele tudi uvoz jugoslovenskega sadja. Letos je krompirja in sadja v izobilju in tako se na nemška vprašanja lahko povoljno odgovori.

—g Neuspeli sejem. V Požeji je bil 15. t. m. sejem. Pričakovalo se je, kakor običajno vsako leto, obilnega poseta okoličanov. Toda tako žalostnega in malo obiskanega sejma, kakor je bil letošnji, ne pomnijo v Požeji. Vzrok: slaba letina in pomanjkanje denarja.

Vraže in zločinci.

(Konec.)

V jugovzhodni Evropi je splošno globoko vkoreninjena vera v vampirja. Madžarsko občino Pusztu - Szusrag je zadela nekoč elementarna nesreča. Neka stara mamica, ki so jo ljudje vprašali za nasvet, je ugotovila, da je zakrivila to nesrečo vaški nepridiprav Josef Zsurka, ki je pa že več tednov ležal v grobu. Njegov duh se je po mnenju starke vračal vsako noč na zemljo, da ugonobi svoje sovražnike. Kmalu se je oglasilo več večakov, ki so trdili, da so videli tega duha. Starke je svetovale najbolj korajžnemu fantu, naj zatre hudobnega duha, in neko noč se je napotilo več fantov, oboroženih z vilami in sekirami, na pokopališče. Ko so odkopali grob, je zasidil neki fant vile v truplo dozdevnega krivca. »Ne straši nas več!« so zaklicali vsi in gledali oskrnjeno truplo v trdnem prepričanju, da bo vas odšel varna pred duhovi. Slučen slučaj se je zgodil v občini Obesza. Tu je razsajala med živino kuga. Romunski prebivalci vasi so bili prepričani, da povzroča zlo pokojnik Georg Kapriss, ki vstaja vsako noč kot vampir iz groba in mušči živino. Da ugonobi tega vampirja, so razkopali vaščani neko noč, ko je divjal zunaj vihar, Kaprissov grob ter razrezali njegovo truplo na drobne koščke, ki so si jih razdelili med seboj kot talismane. Ko je prišla ta stvar pred sodišče, so oblasti ugotovile, da se dogajajo slični slučaji pogosto, toda brez vednosti varnostnih organov.

Posebno zanesljiva metoda se zdi labkovnemu ljudstvu ta, da prebode vampirjevo truplo z raznim iz jesenovine. Ta način borbe proti vampirju je zelo razširjen v Jugoslaviji. Zgodovina vraž pozna vlogo jesenovine kot največjega sovražnika vampirjev tudi iz nešteti slučajev pri drugih narodih. To sredstvo pa nima nikake moči, če nastopa kot vampir umrla starke. V mnogih krajih je razširjena vraža, da so zelo stare ženske že po naravi čarovnice in da postanejo po smrti vampirji. Tako so nekoč odkopali nekje v Banatu na grško - ortodoksnem pokopališču grob stare Gerge. Njeno truplo so pripeli z raznim iz jesenovine na zemljo, da bi ne mogla ponovno bloditi kot vampir po okolici. Vraže so med preprostim ljudstvom tako globoko vkoreninjene, da celo pieteta otrok do umrlih roditeljev ne more preprečiti oskrbe grobov. V bosanskem kraju Tupanjarci sta odkopala dva brata v spremstvu 10 vaščanov očetovo truplo ter je sežgala. Ko je prišel ta zločin na dan, je celo vaški starešina pred sodiščem izjavil, da je on dovolil odkopati truplo. Menil je namreč, da je postal pokojnik vampir in je strašil ponoči sorodnike, tako da so bili v neprestanem strahu že vsi izmučeni. Da bi vampir ne vznemirjal še ostalih vaščanov, je bilo treba truplo uničiti.

A ne le župani, nego tudi sveščniki pospešujejo vraže. V mnogih krajih jugovzhodne Evrope, zlasti v Južni Srbiji, se bore proti vplivu in moči čarovnic na dan Marijinega Oznanjenja v navzočnosti sveščnikov na ta način, da ubijejo kačo in ji vtaknejo v glavo čebulo. So pa še druge oblike vraž med srbskim ljudstvom. V največjem času so se pripetili v Srbiji celo slučajni človeških žrtv in srbski učenjak Milan Vesnić je izdal pred leti v Beogradu brošuro, v kateri našteva v zvezi z umorom nekega Radulovića, ki je kopal zaklad, celo vrsto sličnih modernih zločinov v Srbiji. Profesor Vesnić naglašja izrecno, da ne gre za preostanke starih vraž, temveč za običaj, ki je v zvezi z vero v skrite kladke med ljudstvom še vedno globoko vkoreninjen. Običaj ne zahteva, da je potrebna človeška kri kot žrtev za iskalca zakladov, vendar pa so slučajni človeških žrtv v tem oziru prav tako pogosti, kakor živalskih. Blagolević, sodnik v Nišu, je pripovedoval pred leti iz svoje sodne prakse, da sta dva iskalca zakladov umorila svojega prijatelja Simo na mestu, kjer sta slutila, da je zakopan zaklad. Pred 50 leti so bile človeške žrtve tako pogoste, da so jih smatrali za navaden pojav. Neki gimnazijski profesor pripoveduje o zanimivem slučaju v okolici Drine, kjer so ubili človeka, ko so iskali zaklad. Dva iskalca zaklada sta sklenila umoriti prvega človeka, ki jima pride pod roko, da bi tako lažje našli zaklad. Slučajno sta našli na nekega de-

To in ono.

Ška, ki sta mu prerezala vrat ter namočila zemljo z njegovo krvjo na kraju, kjer sta slutila zaklad. Profesor Vesnić trdi, da je ta običaj še dandanašnji razširjen med prebivalstvom ob Drini. Zlasti ciganske otroke smatrajo za prikladne žrtve, ki pomagajo najti zaklad. Zato jih izvajajo in koljejo. Zanimivo je, da pripisujejo ti zločinci moški krvi večji učinek nego ženski. Profesor Vesnić je že pred leti pozival vladu, naj prepreči take zločine z najstrožimi odredbami. Ali vojna je kriva, da se doslej v tem oziru ni moglo ukreniti potrebnih korakov.

V madžarski občini Görögmenny so si pomagali nekoč tatovi z vero v duhove. Vlomili so ponoči v grško - ortodoksko cerkev in pokradli zlate kelih, preproge in cerkvena oblačila. Da bi jih pri prevozu pokradenega blaga nihče ne motil, so se oblekli v bele prte in tako zamaskirani so prišli iz cerkve. In res so mislili prebivalci, da vidijo pred seboj duhove ter so v strahu zbežali, dočim so vlomilci nemoteno odnesli ukradene dragocenosti in pete. Tudi drugi slični slučaji pričajo, da so vraže najboljši zavezniki zločincev.

Do dvajsetega leta punca, od dvajsetega leta fant.

V kraju Boftalora v Italiji se je rodil pred dvajsetimi leti družini Gorla otrok. Babica je rekla: Zopet punca ali ta bo krepka in čvrsta. Otrrok je rastle in veljal za deklico. Klicali so jo Marijo...

Nedavno temu je vstopila v občinsko pisarno v Boftals 20 letna deklica Marija Gorla. Občinski tajnik, ki jo je poznal kot delavko v tovarni vžgalice, jo je prijazno sprejel in vprašal, kaj želi. Zarudela je in prosila, da ji napravi ubožno spravevalo. Za kaj boš rajala spravevalo — jo vprašal občinski uradnik. Odgovor: Da grem v bolnico. Uradnik: V bolnico? Ali si bolana? Nato si je cvetošo punco natančno ogledal. — Grem v bolnico — je odgovorila —, ker hočem postati možiki! Neizmerno se je začudil občinski tajnik, potem pa se je spomnil na neke govore. Napravil ji je ubožno spravevalo in dne 16. julija je Marija vstopila v bolnico v Magenti. Tri mesece je bila v bolnici, potem so jo odpustili. Ko je stopila pila na ulico, ni bila več Marija Gorla, ampak Mario Gorla, lep čvrst 20 letni fant. V občinskem uradu in na sodnji so popravili njegovo civilno stanje in tako pojde sedaj Mario Gorla na nabor.

Nastalo so radi tega v domači vasi in daleč naokrog, raznovrstna pripovedovanja. Ta Mario je bil kot Marija zelo vpluden in dober, samo ženske so večasih prijateljico Marijo nekam čudno kritizirale in se čudile možki naravi, ki je prevladavala v njej. Marija je molčala, končno pa se je prvotni zasto razvoja specifičnih organov ukinil in ko je bil razvoj popoln, je gnil mladenič pred oblasi, da se prizema za to, kar je v resnici, to je za možkega. Čudno je bilo, da so kričale nanj delavke v tovarni za vžgalice, ko se je vrnil na delo in vstopil seveda v možki oddelk. Ali ravnatelji je razgrajajoče delavke razgledal in bil je mir. Mario Gorla pričinja ves vesel svoje možko življenje.

Borba med Rusi in Italijani za — moderno Heleno.

Francoski listi poročajo o dveh romantičnih in tragičnih dogodkih, ki prikazujejo v jasni luči vso zaslepljenost možkih do ženske. Cherchez la femme...

Prvi dogodek se je odigral v Parizu v ulici Mamege, kjer biva 70 letna starke Antoinette Montier, ki pa ima kljub svoji visoki starosti še mlado srce, kopneče po ljubezni. In v to staro sta bila zaljubljena kar dva. Prvi »lep« 25 letni mladenič je dnevno promeniral pod stanovanjem vdove Montier ter pošiljal zaljubljene poglede na okno. Bil je popreje sluga pri starki. Drugi — njegov namestnik — je gledal srepo z okna dol ter s sovražnimi pogledi motril svojega tekmeca. To je trajalo par tednov, a dvodvono srce se ni nagibalo ne na eno, ne na drugo stran. Nekega lepega večera, ko je »prvi« zopet promeniral pod oknom, se je »drugi« zgoraj ujezil in ga, kakor se pravi po naše povabil na »auf biks!« Naš junak s ceste si tega ni pustil dvakrat reči. Kot bi trenil je bil v prvem nadstropju.

Odprl je vrata — lop — in že je dobil od namestnika z nekim baš ne finim predmetom tako trdo po butici, da se mu je posvetilo. Posledica je bila: eden v bolnico, drugi v zapor. Dramatičen finale pa se je odigral na sodišču, kamor so poklicali kot prič tudi staro vdovo z mladim srcem...

Z očarljivimi pogledi in ljubavnimi vzdihli je omečala srca sodnikov in neprestano je zadrževala, kako da ljubi obtoženca. Sodniki so se je usmili. Bojeviti ljubimec je bil obsojen na zelo nizko kazen, dočim so njegovega tepenega rivala odpravili z malenkostno odškodnino.

Evo drugega slučaja: Prebivalci francoskega mesteca Nantes so doživeli te dni moderno trojansko vojno. Dva, eden Rus, drugi Italijan sta bila zaljubljena do smrti v lepo krasotico Francozino Heleno. In lepa Helena je bila zopet vzrok krvave bitke, v katero so posegli Rusi na eni in Italijani na drugi strani. Oba tekmeca sta se srečala najprej v neki kavarni. Vročekrvni Italijan je izzval prepir in pretep. V kavarni so bili navzoči tudi drugi Rusi in Italijani, ki so aktivno posegli v borbo. Nastala je krvava bitka, frčali so stoži, streljalo se kot na fronti in kri je tekla v potokih. Rusi so se morali po skoraj polurni bitki umakniti. Umaknili so se v barake neke tvornice, a Italijani so navali in vdrl v nje. Nastalo je pravcato klanje, mož zoper moža. Na koncu je okoli 30 Rusov in 20 Italijanov obležalo lahko in težko ranjenih na bojišču. In vse to radi — lepe Helene...

Friedrichshafen.

»Zeppelin« je srečno prispel v Ameriko. Visoko se dvigajo vesela nemška srca in po vseh nemških listih se hvali podjetnost in izvežbanost nemškega duha, katerega čaka še velika bodočnost. Izborna delo je Zeppelin pa tudi moštvo in poveljnik, ki so ga vodili, so izredni možje, ki so po sodbli vsega nemškega časopisa častno rešili ugled nemškega imena. Friedrichshafen pa se ima na temelju versailleske pogodbe porušiti! Ali se to zgodi? Ves nemški narod dviga svoj glas proti temu in njegova glasila naznanjajo, da »Zeppelin« ni bil zgrajen za bojno, marveč za mirovno delo. Francoski časopisi pravijo, da se imajo točno izvršiti vse odredbe versailleskega miru in da se naj porušijo takoj delavnice v Friedrichshafnu. Prihajajo tozadevno različna poročila in nemški listi citirajo pridno vse one članke iz inozemskega časopisa, ki izrekajo svoje zažudenje nad prekrasno uspešnim poletom »Zeppelina« in izjavljajo, da bi bilo neodpustno porušiti sedaj delavnice v Friedrichshafnu. Pa tudi na Francoskem so se pričela mnenja deliti. Nekateri listi vabijo pariško vladu, da naj naroči v Nemčiji velik »Zeppelin« zadnjega tipa, ki bi bil še veličastnejši od onega, ki so ga dobili Američani. Čujejo se na to nemški glasovi, ki nasvetujejo, da naj bi se s Francijo dogovorila zgradba take zračne ladje, ako bi francoska vlada opustila dolžnico o porušenju »Zeppelinhovih« delavnic v Friedrichshafnu.

Zračna ladja »Zeppelin« predstavlja del reparaci, ki jih ima dala Ameriki Nemčija. Zeppelin zniža nemski dolg napram Ameriki za 2.200.000 dolarjev.

»Zeppelin« se bo imenoval v Ameriki »Los Angeles«. Ameriški mornariški minister Willbrum je na banketu ob prihodu »Zeppelina« napil poveljnika zračne ladje in se v svojem govoru dotaknil božičnega večera, v katerem anglijski pojejo ml ljudem na zemlji. Zato želi, da bodo Zeppelinhova zračna ladja ime »Los Angeles«. Kakor znano, ne sme služiti nikdar v boje vrhe.

Drobiž.

* Požar. Iz Lexingtona (Kentuki) poročajo, da je zgorel tam ogromen hlev za konjerejo, vreden 250.000 dolarjev. Vzgaljali so se v njem posebno izborni konji za tekmo.

* Mucek s štirimi očmi. Drogerist Mercier v Angouleme ima lepo veliko mačko, ki je imela te dni mladiče. G. Mercier jih je bil prav vesel, toda zelo se je začudil, ko je zagledal med njimi mucika, ki ima štiri uke, dva noska in dva gobčka. Drugače pa je mucik popolnoma normalen.

* Gigantske opice za »pomlajevalce« dr. Voronova. Angleški listi, naznanjajo, da bo mogel znani pomlajevalc dr. Voronov svoje eksperimente z žlezami izvrševati sedaj tako, kakor si on želi, namreč z žlezami »pravih šimpanzev«. G. Godefrois, premožen Francos, se je vrnil s svojo potovanja po Afriki in pripeljal dr. Voronovu nekaj eksmplarov gigantskih opic, katerih najmanjša je visoka 1 meter in pol.

R. Grimshaw-G. Clavigny:

Gospodična kapetan.

— Saj sem vam vendar že povedala, kje je. Odvedli so ga, da ga pojedjo. Kam?... Tega ne vem.

— Dobro, Vi mi boste sledili. Ta častnik in ti mornarji pa naj stražijo vašo ladjo, dokler boste vi na »Aligatorju«.

— Prav. Naglo me vedite k svojemu kapetanu. Čim prej, tem bolje. Moram spregovoriti z njim o resnih stvareh.

Vsa zadeva poročniku Darceyu ni bila čisto jasna, toda drugega ni vedel storiti, kakor odvesti Vajiti.

Pol ure pozneje je bil z njo na križarki.

Vse je povedal svojemu poveljniku in končal z besedami, da je Saksonova hčerka tu in da mu ima nekaj povedati.

Poveljnik Raleigh je gledal mračno. Zadeva izginulega poročnika Thunderja bi utegnila imeti težke posledice.

— Privedite mi deklet! je zapovedal.

Takoj nato je stopila v oficirjevo kabino; poveljnik je usmeril svoj trdi pogled v nepredorne Vajitine oči.

— Sedite, je dejal poveljnik. Kaj mi imate povedati?

— Nimam časa sesti, je dejala Vajiti, in če nočete, da Thunderja požro, je treba takoj storiti, kar hočem.

— Toda gospodična...

— Pustite me, da vam stvar naglo razložim...

Vi ne poznate tukajšnjih domačih plemen. Jaz jih pa poznam prav dobro. Vi ste poveljnik. Moj oče je storil veliko nemumnost, jaz pa tudi. Toda o tem bomo govorili, kadar bo čas za to. Za enkrat bi rada samo vedela, ali hočete rešiti Thunderja. Če me poslušate, ga ne požro, če pa tega nečete, ne bo jutri jutraj o njem duha ne sluha.

— Kaj pa nameravate storiti?

— Poslušajte: Ranaar je vas ljudjožrcev vrh gora. Dali mi boste mornarje, da me spremijo. Poiščem Thunderja in ga privedem nazaj.

— Toda za to vas vendar ne rabim!

Vajiti je namršila obrvi.

— In vi mislite, da vas bodo divjaki čakali?

Komaj začujejo korake vaših ljudi, zbeže.

— Kaj zato, samo da rešim svojega poročnika.

— Vi ste pa res svojeglavi, je divje zaklicala Vajiti. Ali mislite, da ga ne ubijejo takoj, ko začujejo, da prihajate? Puste ga na mestu, da, toda zadavljeneja.

— Kaj mislite torej storiti?

— To je zelo enostavno: vaši mornarji me spremljo do vasi. Tu se ustavijo in me počakajo.

Jaz ne stopam kot belokožci, plasiti se znam kot

kače. Dospem do Ranaarja in si ogledam vse, čeprav bom skrita. Ves svet bo plesal in prepeval, kot je to v navadi, predno ubijejo belokožca. Dali mi boste seboj dve ali tri velike rakete, kakor jih rabite za znamenja po noči. Prižgem eno za drugo in jih spustim nanje. Mislimi bodo, da je prišel Veliki Vrag in zbeže na vse strani, ne menec se za Thunderja. Jaz skočim tedaj k njemu, mu prerežem vezi in ga povodem k mornarjem, ki me bodo čakali v gozdu. Ali ste razumeli?

— Da.

— Thunder bo zelo zadovoljen.

— O tem ne dvomim. Toda če se vam načrt ponesreči?

— Me požro, je dejala Vajiti enostavno.

Poveljnik jo je začudeno pogledal. Nedvomno je govorila resno.

— Vendar, je nadaljevala Vajiti, če se podam v smrtno nevarnost, to ne bo zastonj.

— Gotovo, da ne. Koliko zahtevate?

— Nočem denarja.

— Kaj pa?

— Dve stvari: Prvič, da izpustite mojega očeta in njegovo ladjo. Saj je že dovolj kaznovan s skrbjo, ki jo ima sedaj.

— Hm, je dejal poveljnik, to ni čisto po zakonu, kar vi zahtevate.

— Ali vam ne vrnem enega vaših oficirjev, da ali ne? Ali ne tvegam za to svojega življenja? In

samo, da rešim svojega očeta. Ali ne vidite tega?

— Naj bo, je dejal poveljnik, ki ni hotel barantati, kajti pogum tega lepega dekleta je vkljub vsemu napravil nanj globok vtis.

— To pa še ni vse.

— A... Kaj pa še?

Thunder je zapustil odkazano mu mesto in šel na suho z menoj... Da, da, z menoj... Jaz nisem mislila, da bomo napadeni... Rekli mi boste: »Je že prav!« Toda kaznovani ga ne boste.

— A, to je pa druga stvar; to je zadeva discipline in tu nima nihče govoriti kot samo jaz.

Moj poročnik se je obnašal kot otrok in kot slab častnik. Mornarski zakonik imajo za te vrste krivcev najstrožje, a pravične kazni. To je ubeg pred sovražnikom. Tem slabše zanj, trpel bo posledice svoje bedastosti.

— Tega pa jaz nečem. Če ste hudobni, je karijera tega ubogega mladeniča uničena. Pride ob svojo čast in njegova rodbina ne bo zadovoljna...

— Kaj vrata vas to vznemirja? Ali vas to kaj briga?

— To je eden mojih pogojev. Vi ga sprejmete ali pa odklonite.

— In vse to samo, ker vam je dvoril!

— Vzemimo, da je tako... Ali ni naravno, da ga branim? Kdo drugi ga bo branil?

— Tem slabše zanj!

Zemlja naša ...

(Molitev.)

Zemlja naša, katera si pod Nebesi, posvečeno bodi Tvoje Ime...

Na vekov veke bodi posvečeno Tvoje Ime, majka naših prednikov, pradedinja naših očetov, stara mati naših sinov, mila naša zemljica jugoslovenska!

Vir naših sil, hram naših moči, obaviteljica našega življenjskega soka, čuvajka naših duš, ki si nas navdahnila z lepoto, dojila naše mladosti, pribelila naše grehe, odrešnica naših zmot, prijateljica naših ljubezni, tolažnica naših boli, hiša našega trajnega počitka... naj bodo Tvoja imena v enem samem na vekovaj posvečena, o materinska Zemlja naša!

Zemlja naša, katera si pod Nebesi, pridi k nam Tvoje kraljestvo...

Naj se vrne Tvoje kraljestvo, naj pride in naj bo jutri, kot je bilo včeraj... Naj pride Tvoje kraljestvo za ceno našega življenja, ki je posvečeno njegovi moči in njegovi veličini, in naj spet najdemo, ukonivši se Tvojim požabljenim zakonom, ono pokornost, ki ovekovečuje plemo in krepostjoželeza! Veseljem vinske trte in krepostjoželeza! Zemlje naša, katera si pod Nebesi,

zgodi se Tvoja volja, na Tebi sami kakor v nebesih...

Zgodi se Tvoja volja z vsem našim združenim hotenjem, ki Ti ga spospevujemo!... Zgodi se za naše odrešenje Tvoja življenjska volja, katero nam narekujejo naši gozdovi, naše reke in naša gorovja, naše ravnine polne klasja, naše sadne doline, naši pašniki, naše vinske gorice in prah naših mrtvecev, ki ga dvigamo pri vsakem svojem koraku!...

Zemlja naša, katera si pod Nebesi, daj nam danes naš vsakdanji kruh...

Daj nam danes naš vsakdanji kruh za naše starce in našo deco, naš kruh, ki nam ga grabijo tuje roke in usta, kruh naših polja, naših skednjev, naših mlinov in omar, kruh našega tisočletnega obhajila pri Tvoji sveti mizi — naš dušni in naš telesni kruh!...

Zemlja naša, katera si pod Nebesi, odpusti nam naše dolge, da tudi mi odpustimo vsem svojim dolžnikom...

Odpusti nam, da smo Te pozabili, utajili in se Ti odpovedali, da smo Te predali zasmehovanju in sramotanju, da smo Te pustili brez obrambe napram roganju ubogih v duhu in v srcu, da Te nismo slavili, ko so Te napadali... In odpusti nam, da nismo s trdno pestjo zdrobili ust, ki so govorila klevete proti Tvoji slavi in Tvojim krepostim!

Zemlja naša, katera si pod Nebesi, ne vpelji nas v skušnjavo...

Ne pusti nas dalje časa podlegati skušnjavi, da smo Ti nezvesti, da pozabljamo Tvojo resno lepoto, da zaničujemo Tvojo skromno ljubkost, da zametujemo Tvoje pametno bogastvo... Brani nas zoper skušnjavo Mest in njih laži, zoper ničevnost kamenja, ki zasno trga iz Tvoje večnosti kratka stoljetja, katera traja... Reši nas skušnjave, da Te ne ljubimo z edino in ljubo sumno ljubeznijo med vsemi onimi zemljami, katerim ne pripadamo in ki niso naše, o naša edina Majka!...

Zemlja naša, katera si pod Nebesi, reši nas zlega...

Z nebeško močjo naših skromnih kreposti ozdravi nas brezbriznosti, ki sega do vira Življenja... Reši nas brezbriznosti, ki nas strmoglavlja v čase, kjer bi naš skrčen rod poginil, v slavnostnih vzklikih in mrtvaških krikih, pod valom narodov, podvrženih moči nemu rodovitnemu zakonu zemlje, katerih življenjsko in zavojevalno veselje bi se še poostrižilo, če bi vedeli, kako okusen plen bi jim Ti bila oni dan, ko bi njih brezmejno narastala moč strla našo takratno slabost!...

Zemlja naša, katera si pod Nebesi, posvečeno bodi Tvoje ime, pridi k nam

Tvoje kraljestvo, zgodi se Tvoja volja na Tebi sami kot v Nebesih... Daj nam danes naš vsakdanji kruh. Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpustimo Tvojim dolžnikom. In ne vpelji nas v skušnjavo, temveč reši nas zlega! Amen!

V imenu Zemlje, njenih sinov in njih Duha.

(Po Théodoru Chézeu — Br.)

Razgled po slovanskem svetu.

— Francija o Lužici. H knjigi Belgija Avgusta Vierseeta »Un peuple martyr« (Narod mučenik) in k članku Pavla Allaina v pariškem »Radicalu« prihaja najnovejši članek Phalipana v pariškem listu »La vie des Peuples«. O prvi knjigi smo že poročali na tem mestu, na kar se naši čitatelji sigurno vsi spominjajo. Drugi članek z naslovom (Wendes et Teutons) seznaja francoske čitatelje s preteklostjo in prisotnostjo Srbov, o katerih so Francozi vedeli toliko, kolikor je tega v Larousu, kjer je poročilo pod beležko »Wendes« jako nejasno in zemljepisno napačno. Važen je konec članka, kjer P. Allain pravi: Glejte! Prepričan sem, da bi bili prav tako iznenadeni kakor jaz, če bi Macdonald, ki zahteva takojšnjo pripustitev Nemčije v Zvezo narodov, ne bil pripravljen pripustiti kakor nujno vprašanje avtonomije Srbov in če bi ne storil vse mogoče, da bi dosegel zanje, kar jim gre po vsej pravici. Najnovejša francoska poro-

čilo o Lužici prinaša revija »La vie Peuples«. V prvem in drugem oddelku informira pisatelj čitatelja o povestnici in germanizaciji Lužiskih Srbov, a v tretjem delu apelira na Zvezo narodov, da bi Srbov pomagala. »Odločilni politiki, ki so se bore malo brigali za slovansko vprašanje v Nemčiji, so šli l. 1919. meni nič tebi nič preko lužiskega vprašanja, kar je bilo pač laglje nego rešiti ga. Napravili so tak zemljovid Evrope kakor filozofi 18. stoletja, ko so pri tem pozabili na globok pomen besed ruske carice Katarine Velike, da je lažje pisati na papir kakor pa na živo meso. Lužica je takim »živo meso«, ki trpi, a ne umre. To je nazor, ki ga morajo odobravati vsi politiki, ki še niso izgubili smisla za pravico. Lužisko vprašanje se mora rešiti! In da se je za to vprašanje zbudilo zanimanje, vidimo iz navedenih poročil francoskega časopisa, ki izvestno ne ostanajo brez uspeha ter pokažejo javnosti in neinformiranim politikom zopet eno bolno mesto mirovnih pogodb.

— Mickeljevcev spomenik v Vilni. Prihodnje dni, to je 25. oktobra t. l., bodo v Vilni blagoslovili mesto za spomenik največjemu poljskemu pesniku Adamu Mickeljevcu. Načrt za spomenik je izdelal Zbigniew Pronaszky, profesor za klasično umestnost na vilenski univerzi.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Modni salon

Marija Götzl

Ljubljana, Kongresni trg štev. 8.

Cenjenim damam vljudno naznanjam, da so dospeli osebno izbrani dunajski in pariški modeli zadnjih novosti.

Največja izbira klobukov iz klobučevine v najokusnejših oblikah in poljubnih barvah.

Vsa popravila se sprejemajo ter po želji točno in najhitreje izvršujejo.

Najnovejši žalni klobuki stalno v zalogi.

6228

Najnovejše

modne liste

angleške, francoske in nemške

za jesen in zimo

1924—1925

priporoča

Narodna knjigarna, Ljubljana

Prešernova ulica štev. 7.

Prešernova ulica štev. 7.

Drva
trboveljski
premog
H. Petrič
Ljubljana
Gospodarska cesta 16
Telefon 343

Pisemski papir
priporoča
Narodna knjigarna.

Za odgovore uprave
naj se prikladi
1 dinar. — Glejte se
vnaprej.

Mali oglasi

Glas malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanj
pa 5 dinarjev.

Službe

Gospodinja.

Samostojna gospodinja, spretna v domačem poslu, perfektna v gospodinjstvu in kuhanju — želi mesta pri samostojnem gospodu. — Ponudbe pod »Skrbna gospodinja/6551« na upravo »Slov. Narodae«.

Gospodski sluga, s 5-6 letno prakso, dunajskimi izpričevanji, razume dobro servirati ter hišni posel opravljati in obleko likati, z dobrim priporočanjem — išče službo. — Dopisi pod »Zanesljiv/6549« na upr. »Slov. Narodae«.

Prodaj

Velik štedilnik, nov, se prodaja. — Gosposka ulica 6/II. 6530

Sedlarski stroj

in stiskalnica (stanca) za gamaše — ceno naprodaj. — Meglič, ključavničar, Na Prulah 6. 6519

Kupim

Deteljno seme

fižol in gobe

kupuje 6236

SEVER & KOMP.

Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Starovanje

Meblovano sobo

išče 40leten Nemec, mizar, cv. pri kaki vdovi. — Ponudbe pod »Dom 6554« na upravo »Slov. Narodae«.

Prejemniki

Resnim kupcem

vil. stanovanjskih, trgovskih, gostilniških in obrtnih hiš in posestev, graščin, kmetijskih posestev, mlinov, žag in stavbnih parcel — nudi največjo izbiro Realitetna pisarna »POSEST«, d. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24. 55/T

Prodaj posestvo

z vsem gospodarskim poslopjem. Obsega 18 orolov zemlje, razdeljene v njive, travnik in gozd, ki se veže v eno parcelo. — Naprodaj radi izselitve. Cena 170.000 K. Dopisom je priložiti znamka za odgovor, ker sicer se ne odgovarja. — Naslov pove upravo »Slovenskega Narodae«. 6553

Razno

Dr. Ivan Pintar,

Ljubljana. Cankarjevo nabrežje 5 — 22. in 23. oktobra ne ordinira. 6552

I. Magdič, krojač,

Ljubljana, Gledališka ulica 7 — se priporoča za idočo sezono. 97/T

Mehanično

umetno vezenje

perila, zastorov, toalet, obšivanje (entlanje) vložkov, motivov in čipk — predtiskarija najmodernejših vzorcev za ročna dela — izgotavlja Matek & Schein, Ljubljana, poleg hotela Strukelj. 6462

Perje,

kokošje, račje in gosje, puh, oddaja vsako množico po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Cakovec.

Moderne damske cilindrske

oblike došle v klobučevini (filcu), barvunu in plišu raznih barv. Cena od Din 300; barzun in klobučevina (filc) od 160.— dinarjev naprej.

M. Horvat,

modistka, Ljubljana, Stari trg 21. 65/T

Največje vrtnarsko podjetje v

Jugoslaviji

»VRT«, Džamonja in

drugi, družba z o. z. Maribor. — Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepcov) v najplemenitejših vrstah in v vseh oblikah. — Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. — Seme zelenjave, cvetja in gošpodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razno okusno grmovje in dreve, imamo celo leto! — Zahtevajte cenike! 6274

»Gon«,

nov preizkušen in edino siguren lek proti kapavici (triper) ter zastarelemu (kroničnemu) triperju ter vnetju mehurja. Za popolno ozdravljenje treba šest lončkov. Vsak lonček z navodilom stane 45 Dn. — Proizvajal in po pošti razpošilja tudi na zdravniški predpis lekarna Penić, Završič, Hrvatska. 99/T

Ženitna

ženitna ponudba.

Katera dobrobrčna gospiča ali mlada vdovica z malim imetjem bi se zavezala za mladeniča Slovenca, kateri semeva v tujini; je v 32. letu svoje starosti, mirnega značaja, je ter izučen boljše obrta, a nameščen v drž. službi. — Ponudbe s polnim imenom in sliko, kam tera se na zahtevo vrne, prosim poslati pod »Drž. mojster, Južna Srbija 6499« na upravo »Slov. Narodae«.

Narodna knjigarna

priporoča uradni, konceptni, pisemski, zavojni in barvani papir - Kasete s pisemskim papirjem - Trgovske knjige v vseh velikostih črtane z eno, dvema in tremi kolonami, amer. journal, vezane v pol platno in celo platno - Odjemalne knjižice in indekse po različnih cenah - Zaloga šolskih zvezkov in risank - Zavitke za urede vseh velikosti - Velika izbira vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov, peres, peresnikov, radirk, kamenčkov, tablic, gobic, gum, črnila itd. - Risalna šestila - Barve za šole in umetnike - Razglednice pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst najnovejše - Albumi za slike in dopisnice - Spominske knjige - Risalne deske, trikotniki, palete, ravnila, položna ravnila, čopiče, peresnice, torbice, jermena - Velika izbira vsakovrstnih notezov v vseh oblikah in tinitnikov

Ljubljana, Prešernova ul. 7

Moj preblagi, neskončno ljubljani sopro, gospod

Ferdo Pipan

trgovec

je sinoči ob 22. uri nenadoma izdihnil svojo plemenito dušo.

Zločesta roka mi ga je ugrabila, polnega upov za bodočnost, v najlepših dneh najine tihe, neskaljene sreče.

Preljubega sprejmemo v sredo, 22. t. m. ob 15. uri iz mrtvašnice starega pokopališča k večnemu pokoju k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 20 oktobra 1924.

Slavica Pipan roj. Stupica — Rodbine: Pipanove in Stupicove.